

Op te bergen
in de band van
9 november 2005

*de leden van de commissie wordt
verzocht hun eventuele opmerkingen
binnen acht dagen na ontvangst aan
de commissiegriffier mede te delen.*

Verslag

van de vergadering van de Statencommissie Omgevingsbeleid

gehouden op 17 oktober 2005

INHOUD

Opening	3
Mededelingen	4
Vaststelling van de agenda	4
Verslag vergadering 12 september 2005	4
Ingekomen stukken	4
Rondvraag	5
IPO-aangelegenheden	5
Brief van 8 september 2005; kenmerk 28/5.16/2005006590, over het Kader gewenst grond- en oppervlaktewaterregiem (GGOR)	6
Brief van 13 juli 2005, kenmerk 26/5.7/2005006096, inzake evaluatie muskusrattenbestrijding	8
Voortgangs- en monitoringsrapportage Regiovisie Groningen-Assen	13
Nota van aanbieding Begroting 2006	24
Sluiting	42
Toezeggingen	43

STATENCOMMISSIE OMGEVINGSBELEID

Verslag van de vergadering van de Statencommissie Omgevingsbeleid, gehouden op 17 oktober 2005 in het provinciehuis te Assen.

Aanwezig:

A. Lanting (VVD, voorzitter)
H. Baas (ChristenUnie)
mevrouw M.J. Berkman-de Haan (GroenLinks)
N.B. Bossina (VVD)
A. Haar (D66)
J. Haikens (VVD)
J. Heetebrij (ChristenUnie)
H.G. Idema (PvdA)
B. Janssen (CDA)
mevrouw M.J. Kaal (CDA)
G. Wieringa (DrentsBelang)
W.H. Kuiper (GroenLinks)
E. Olij (PvdA)
A.G.H. Peters (CDA)
B. Popken (OPD)
J. Slagter (PvdA)
K.H. Smidt (VVD)
M.J. Smit (D66)
mevrouw H.G. Stoel-Snater (PvdA)
mevrouw S. van de Vijver-Geitz (PvdA)
Th.J. Wijbenga (CDA)

Voorts aanwezig:

mevrouw A. Haarsma (PvdA, gedeputeerde)
mevrouw A. Edelenbosch (PvdA, gedeputeerde)
mevrouw T. Klip-Martin (VVD, gedeputeerde)
S.B. Swierstra (VVD, gedeputeerde)
J. Bos (commissiegriffier)

Met kennisgeving afwezig:

H.R. Hornstra (PvdA)
mevrouw I.J. Huisman-Holmersma (PvdA)
C.D. de Jong (Fractie De Jong)

1. Opening

De VOORZITTER opent de vergadering.

2. Mededelingen

De VOORZITTER merkt op dat deze morgen een aantal medewerkers van het Interprovinciaal Overleg (IPO) aanwezig is op de publieke tribune. Zij maken deel uit van de Commissie Vernieuwingsimpuls Dualisme en deze zijn bezig met een onderzoek. Dat betekent dat zij deze commissie vanmorgen zullen observeren om vast te kunnen stellen hoe het met het debat in deze provincie zit. Hij deelt verder mee dat berichten van verhindering zijn ontvangen van mevrouw Huisman en de heren Hornstra en De Jong.

3. Vaststelling van de agenda

De agenda wordt conform ontwerp goedgekeurd en vastgesteld.

4. Verslag vergadering 12 september 2005

Het verslag wordt conform ontwerp goedgekeurd en vastgesteld.

De VOORZITTER merkt naar aanleiding van het verslag op dat er de vorige keer twee toezeggingen zijn gedaan. In de eerste plaats was dat een toezegging van mevrouw Haarsma die de stand van zaken, inclusief de procedure, betreffende windenergie in Coevorden zou toelichten. Mevrouw Klip heeft toegezegd om een aantal antwoorden op vragen over de toestand van de verdroging in Drenthe, aan het verslag toe te voegen. Die antwoorden zijn schriftelijk aan het verslag gehecht.

Mevrouw HAARSMA antwoordt dat het Ministerie van Defensie een formele aanvraag heeft ingediend bij het college van burgemeester en wethouders van Coevorden. Het college van burgemeester en wethouders van Coevorden zal hier volgende week over spreken en vervolgens is het voornemen van het college om dit op 13 december 2005 in een raadsvergadering aan de orde te stellen. Vervolgens zal het besluit ter visie worden gelegd en als er geen zienswijzen worden ingediend, dan kan eind februari 2006 een verklaring van geen bezwaar worden aangevraagd. Die verklaring kan dan in april 2006 afgegeven worden. Mochten er wel zienswijzen binnenkomen, dan betekent dat dat de verklaring van geen bezwaar in mei 2006 kan worden aangevraagd en dat deze in juli 2006 kan worden afgegeven. Dat is het formele traject betreffende het defensieterrein in Coevorden. Het zou dus maximaal tot juli 2006 kunnen duren. Als het allemaal meezit zou het ook april 2006 kunnen zijn.

5. Ingekomen stukken

De heer WIJBENGA heeft een vraag over ingekomen stuk A4, het onderzoek diepe ondergrond. Er is de vorige keer gesproken over de Veegwet en dat heeft vooral betrekking op allerlei zaken die zich in de ondergrond bevinden. Hij vraagt zich af hoe zich deze brief verhoudt tot de discussie die vorige keer is gevoerd. Loopt de commissie nu al vooruit op zaken?

Mevrouw KLIP antwoordt dat er niet wordt vooruitgelopen op zaken, maar dat gewoon wordt doorgaan met de planning die er al was. Vooralsnog is er niets veranderd en wordt uitgegaan van de huidige situatie.

De heer WIJBENGA merkt met betrekking tot de stand van zaken uitwerkingsplannen en moties op het Provinciaal omgevingsplan (POP) op dat er is gezegd dat er naar aanleiding van het mislukken van de pilot Westerveld er geen uitwerkingsplan komt voor recreatiebedrijven in moeilijke gebieden. Hij vindt dat jammer, want de staten hebben gevraagd om een uitwerkingsplan recreatiebedrijven en het middel, de pilot Westerveld, is dan weliswaar niet geslaagd, maar het te bereiken doel blijft wat spreker betreft gewoon recht overeind. Kan er op een andere manier een uitwerkingsplan komen?

Mevrouw HAARSMA antwoordt dat is afgesproken dat er geen apart plan komt, maar de provincie is natuurlijk wel bezig met een gebiedsgerichte aanpak. Dat de ontwikkeling gewoon doorgaat zal dan ook duidelijk zijn, maar niet middels een uitwerkingsplan van het POP.

De heer WIJBENGA merkt op dat nu juist wel was afgesproken dat er een dergelijk uitwerkingsplan zou komen. Zijn fractie zal daar dan ook op een ander moment op terugkomen.

De heer SMIDT merkt op dat de pilot Westerveld zo'n beetje ten grave wordt gedragen, maar er ligt ook nog een aantal moties. Zijn fractie was voornemens om dit stuk mee te nemen naar de volgende commissievergadering, om dat toch even uitgebreid te bespreken. Spreker kan zich namelijk voorstellen dat de indieners van de moties graag willen weten wat de reden is dat het kindje in de wieg is gesmoord.

De VOORZITTER antwoordt dat dit punt de volgende keer op de agenda van de Statencommissie Omgevingsbeleid zal komen.

De heer HAAR merkt naar aanleiding van ingekomen stuk A5, de procesinformatie structuurvisie Zuiderzeelijn (ZZL) op, dat de betrokkenheid van de bevolking daarbij nogal gering is. De inspraakbijeenkomsten zijn nu gaande en dat zijn besloten bijeenkomsten. Wanneer wordt die informatie uit die bijeenkomsten ook voor statenleden openbaar?

Mevrouw HAARSMA antwoordt dat die bijeenkomsten inderdaad besloten zijn, omdat er gericht onderzoek is gedaan welke mensen voor die bijeenkomsten zouden moeten worden uitgenodigd. Dit is gewoon via de postcode gebeurd. Vervolgens heeft spreekster begrepen dat de informatie uit de bijeenkomsten die overal zijn gehouden, zal worden gebundeld en samen met het plan van aanpak op enig moment gepresenteerd. Zodra daar duidelijkheid over is zullen de statenleden dit krijgen. De provincie heeft daar echter geen invloed op, want de provincie is niet de trekker van de informatieavonden.

6. Rondvraag

Hiervan wordt geen gebruik gemaakt.

7. IPO-aangelegenheden

De heer SMIDT trof vorige week op de website van het IPO een onderzoeksrapport aan van RIGO Research en Advies van 15 september 2005. Daarin staat hoe de woningbouwcapaciteit in de stedelijke regio's zich verhoudt tot de woningbouwafspraken. Daarbij is gekeken wat er aan bestemmingsplannen klaar ligt en de provincie Drenthe heeft ook een convenant met minister Dekker ondertekend over het Drentse deel in voornamelijk het gebied Assen-Groningen. Het onderzoeksbureau concludeert dat vooral voor Assen een groot deel van de capaciteit die moet worden gebouwd nog niet in harde bestemmingsplannen is omgezet. De conclusie was dat er onzekerheid bestaat over de vraag of de afspraken voor 2010 zullen zijn gerealiseerd. Voor het hele gebied is er nog een gebrek aan 9.000 woningen die nog niet in bestemmingsplannen zijn vastgelegd en de provincie Drenthe heeft voor dit deel van de regiovisie de regierol aan zich getrokken en het convenant ondertekend. Wat is de reactie van de gedeputeerde op de ontstane situatie?

Mevrouw HAARSMA heeft dit ook gelezen en is van dit knelpunt op de hoogte. De provincie is in het kader van de regiovisie heel druk bezig om de plancapaciteit te benutten, want dat is absoluut noodzakelijk. De andere kant van de medaille is dat als het gaat om de woningbouw dit betekent dat Assen ten opzichte van Groningen in ieder geval al een hele slag heeft gemaakt. Dat wil niet zeggen dat de provincie er al is, maar Assen scoorde aanzienlijk beter dan Groningen en ook in dat verband moet de provincie hiermee aan de slag. Daar wordt op dit moment dan ook flink op gestuurd.

De heer SMIDT merkt op dat 41% van de afspraak niet is gedekt in harde bestemmingsplannen. Als de provincie dat niet haalt dan heeft dat ook financiële consequenties op basis van het convenant. Begrijpt spreker nu dat er een extra inzet wordt gepleegd om de achterstand in de bestemmingsplannen in te halen?

Mevrouw HAARSMA antwoordt dat de provincie hieraan werkt in het kader van de regiovisie, maar ook samen met de gemeente Assen. Verder is het programma Stedelijke ontwikkeling bekend en ook in dat kader is de provincie druk doende om die zaken voor elkaar te krijgen, om zodoende de doorstroming voor elkaar te krijgen.

8. Brief van 8 september 2005, kenmerk 28/5.16/2005006590, over het Kader gewenst grond- en oppervlaktewaterregiem (GGOR)

De heer SMIT merkt op dat in de Vierde nota waterhuishouding is aangegeven dat zowel in landelijk als in stedelijk gebied een gewenst grondwaterregiem moet komen. In de praktijk is dat geëvolueerd tot een GGOR. Op pagina 3 van de notitie staat echter dat het kader waarover nu wordt gesproken geen betrekking heeft op het stedelijk gebied, terwijl in de notitie ook een relatie wordt gelegd met de watertoets en de waterkansenkaart. Vanwaar deze tegenstrijdigheid? Ook in stedelijk gebied komt veelvuldig grondwateroverlast voor en het lijkt spreker dat dit in dit kader wel meegenomen moet worden. Een tweede vraag gaat over de inspanningsverplichting van de waterschappen. Welke middelen heeft de provincie om te bewerkstelligen dat ook de gewenste resultaten worden bereikt? Wat gebeurt er als die door de waterschappen niet worden gehaald?

De heer KUIPER merkt op dat dit een logisch vervolg is op datgene wat er aan beleid staat en hij is het dan ook helemaal eens met de principes waarvoor in dit stuk wordt gekozen. Wat hem aanspreekt zijn de duurzaamheidsopmerkingen in de verschillende paragrafen. In het stuk gaat het ook over de relatie met de gemeenten. Wat daarover staat vermeld is prima en bevat een uitstekende insteek. Op de eerste pagina van het Kader GGOR in Noord-Nederland mist hij de gemeenten bij het proces en het in de eerste fase opstellen van GGOR. Die gemeenten komen pas weer in beeld in 2009. Spreker kan zich niet voorstellen dat in die eerdere fase het overleg met de gemeenten vooraf is weggefallen. Hij dringt erop aan om dat in ieder geval ook mee te nemen.

De heer WIERINGA vraagt aandacht voor het feit dat in gevallen die goed zijn ingericht voor de landbouw, zoals de omgeving van het Schoonebekerdiep waarin veel geld is geïnvesteerd, er niet nog eens meer geld in wordt geïnvesteerd met als doel het gebied terug te geven aan de natuur. Dit betekent alleen maar geldverspilling en daar is spreker geen voorstander van. Verder vraagt hij aandacht voor de tegengestelde belangen, bijvoorbeeld naast een nieuwbouwwijk als Ter Borch een waterberging plannen, namelijk in de Peizer- en Eeldermeden. Welke maatregelen gaat de provincie nemen om deze plannen die in de toekomst de burgers veel geld gaan kosten, te voorkomen?

Mevrouw VAN DE VIJVER kan zich in het algemeen goed vinden in dit kader. Naar aanleiding van de notitie die zij van de gedeputeerde heeft ontvangen en waarin de verdroging op papier is gezet, merkt zij op dat alles in het werk moet worden gesteld om die verdroging te blijven monitoren en te bestrijden. Zij gaat ervan uit dat alles wat hier nu staat, het gewenste gevolg heeft. Zij hoopt wel dat er meer wordt gedaan dan de vrij algemene kreten die in dit stuk worden geslaakt. Als er staat dat het de vraag is of het gewenste resultaat is bereikt, dan is dat voor spreekster wel erg vaag.

Mevrouw KLIP antwoordt in het algemeen dat GGOR in principe het inrichten van een duurzaam ingericht watersysteem inhoudt, ter ondersteuning van de functies die zijn beschreven in het POP dat vorig jaar door de staten is vastgesteld. Nu inmiddels veel meer bekend is over de Kaderrichtlijn Water is het de bedoeling dat er ook bij het vaststellen van het GGOR geanticipeerd wordt op een aantal aspecten van de Kaderrichtlijn Water, omdat kwantiteit en kwaliteit elkaar af en toe beïnvloeden. Bij het regiem,

de R uit het GGOR, gaat het over de bandbreedte waarbinnen dat grond- en oppervlaktewater zich binnen dat jaar mag bevinden. Eigenlijk is het GGOR gewoon de resultante van een bestuurlijke afweging, waarbij wordt uitgelegd welke keuzes er zijn gemaakt. Uitgangspunt zijn de functies in het POP, maar er zijn natuurlijk tegenstrijdige belangen en naarmate er meer in de materie wordt gedoken zullen er punten of vlekken opduiken waar niet de ideale situatie kan worden bereikt en waarbij er keuzes gemaakt zullen moeten worden om zoveel mogelijk de ideale situatie te kunnen bereiken. Er zijn echter punten waarop dat niet kan en op dat moment zal via het GGOR bestuurlijk moeten worden uitgelegd welke keuzes er zijn gemaakt en om welke redenen dat was. Natuurlijk is het zo dat de verdroging en de bestrijding daarvan tot de hoogste prioriteiten behoort. Het GGOR zal in 2010 klaar moeten zijn voor knelpuntgebieden. Die gebieden zijn de vogelhabitatgebieden en de verdroogde gebieden. In 2015 zal het klaar moeten zijn voor de gebieden die dan nog overblijven, maar ook daar gebiedt de eerlijkheid te zeggen dat niet op elke plaats voor 100% gescoord kan worden. Dat komt omdat dit of absoluut onmogelijk is, of omdat het om zulke exorbitant hoge bedragen gaat dat er een andere keuze moet worden gemaakt. Via het GGOR wordt daarover bestuurlijk wel verantwoording afgelegd. De heer Wieringa geeft aan dat in het Schoonebekerdiep veel geld is geïnvesteerd om te zorgen dat landbouwgebieden daar niet al te natte voeten krijgen en dat er dan geen extra geld moet worden gegeven om het vervolgens weer terug te geven aan de natuur. Juist in dat specifieke gebied gebeurt op dit moment al ontzettend veel. Natuurlijk probeert de provincie de kool en de geit te sparen door daadwerkelijk beide zaken zo optimaal mogelijk te realiseren, maar ook daarbij zou het kunnen dat er keuzes moeten worden gemaakt. Verder zegt de heer Wieringa iets over de waterberging in de Eelder- en Peizermaden. Er is een keuze gemaakt om water te bergen in de laagste gebieden in Drenthe. Dat zijn de beekdalen en daar behoren ook de Eelder- en Peizermaden toe. Daar loopt nu een heel traject waarbij ook via de landinrichting wordt geprobeerd om alle belangen zo goed mogelijk te behartigen. De heer Smit stelt een vraag met betrekking tot de verplichtingen van de waterschappen en welke middelen de provincie heeft om de waterschappen te dwingen. De waterschappen zijn verplicht om beheersplannen te maken en de provincie moet die beheersplannen goedkeuren. Het GGOR maakt een verplicht onderdeel uit van de beheersplannen en meer middelen dan de goedkeuring die de waterschappen van de provincie moeten hebben, heeft de provincie niet. De relaties zijn goed en dat is een behoorlijk zwaar middel, en momenteel wordt er zelfs in de voorbereiding op de nieuwe Waterwet gesproken over het feit dat de provincie de goedkeuringsbevoegdheid over de waterschappen niet meer zou krijgen. Het IPO verzet zich daar met de Unie van Waterschappen heftig tegen, want die bevoegdheid is het middel voor de provincie om de waterschappen ertoe te brengen om GGOR optimaal op te nemen in een beheersplan. Zowel de heer Smit als de heer Kuiper noemen de tegenstrijdigheid voor wat betreft het stedelijk gebied. Spreekster kan daar op dit moment niet goed antwoord op geven. Zij gaat ervan uit dat het stedelijk gebied er wel bij hoort, maar het is wel zo dat de steden een eigen verantwoordelijkheid hebben en krijgen als het gaat om het grondwaterbeheer in de stedelijke gebieden. Volgens haar hoort het stedelijk gebied er wel bij en zijn de waterschappen al volop aan de slag in dit gebied bij het opstellen van de waterplannen, waaraan de provincie overigens ook weer subsidie verleent. Volgens spreekster hoort het stedelijk gebied er dus bij, maar als zij zich vergist zal zij dit de commissie via het verslag laten weten.

TWEEDE TERMIJN

De heer SMIT is het wel eens met mevrouw Klip, maar blijft zitten met de passage die in de nota is opgenomen, namelijk dat het stedelijk gebied er niet bij hoort. Dat is des te meer bevreemdend omdat juist het stedelijk gebied de grootste problemen geeft en er voor het buitengebied al heel veel is geregeld. Hij vindt het prima wanneer de gedeputeerde het antwoord op zijn vraag aan het verslag toevoegt.

De heer KUIPER merkt op dat het hem vooral ook ging over het betrekken van gemeenten bij de planvorming. Er staat in de nota een zin op de bladzijde voorafgaande aan het Kader GGOR, dat de provincie bij de watertoets zal beoordelen hoe de gemeenten met het GGOR zijn omgegaan. Als de provincie dit wil beoordelen, dan is het zaak om van tevoren met de gemeenten te spreken over hoe zij tegen bepaalde zaken aankijken. Er is een goede relatie met de gemeente opgebouwd en in andere gevallen

heeft de provincie dit ook gedaan, door terug te gaan naar de gemeenten en dit op een goede manier op de rails te zetten. Waarom zou de provincie in de periode 2005-2009 de gemeenten dan vergeten? Immers, pas in 2009 worden de gemeenten weer als gesprekspartner genoemd en spreker dringt erop aan de gemeenten er in een eerdere fase bij te betrekken. Verder is spreker het volstrekt eens met wat er in dit stuk staat.

De heer WIERINGA vraagt hoe mevrouw Klip met het advies van de waterschappen omgaat om in de wijk Ter Borch niet te bouwen terwijl de gemeente dit advies naast zich neerlegt. In de toekomst zullen er dan extra hoge kosten moeten worden gemaakt om de bewoners droge voeten te geven. Er moeten weliswaar keuzes worden gemaakt, maar dat betekent in dit geval dat er een keuze voor het een of het ander moet zijn.

Mevrouw KLIP antwoordt nogmaals dat ook het stedelijk gebied onder de werking van het Kader GGOR valt en als dat anders is, zij daar op terug zal komen in het verslag. Ten aanzien van de opmerking van de heer Kuiper over het erbij betrekken van de gemeenten, antwoordt zij dat de gemeenten er vanzelfsprekend bij worden betrokken. Waterschappen stellen het GGOR vast. Door gemeenten worden waterplannen gemaakt in samenspraak met de waterschappen en dus worden de gemeenten volledig bij dit beleid betrokken. Het zijn echter in eerste instantie de waterschappen die daarover het contact met de gemeenten onderhouden en via de waterschappen komt dit dan weer bij de provincie terecht. In dezelfde alinea van het stuk staat namelijk dat bij het opstellen van het GGOR de waterschappen de gemeenten er actief bij zullen betrekken. De heer Wieringa geeft aan dat water en bouwen volgens hem niet samen kunnen gaan in de wijk Ter Borch. Al jaren is het zo in Nederland dat water bij bestemmingsplannen een leidend principe is en alle bestemmingsplannen moeten ook zijn voorzien van een watertoets. Zo'n watertoets als verplicht onderdeel van het bestemmingsplan geldt voor alle wijken in heel Nederland. Het klopt overigens wel dat water de burgers veel geld gaat kosten. Hoewel er naar kosten zal worden gekeken, zullen in een land als Nederland water en wonen heel vaak samen moeten gaan, want anders kunnen er geen woningen worden gebouwd. Water is dan ook een van de leidende principes bij het opstellen van een bestemmingsplan.

9. Brief van 13 juli 2005, kenmerk 26/5.7/2005006096, inzake evaluatie muskusrattenbestrijding

Mevrouw BERKMAN merkt allereerst op dat dit een moeilijk en gevoelig onderwerp is. Onder het vandaag aanwezige publiek is een aantal muskusrattenbestrijders. Verder wil zij duidelijk maken dat zij in deze commissie vandaag geen inhoudelijke discussie wil. Het enige wat zij wil vaststellen is of de staten een discussie willen voeren over nut en noodzaak van de muskusrattenbestrijding. Als de staten die discussie met elkaar willen aangaan, dan is de vraag of uitgegaan moet worden van de gegevens zoals die worden verstrekt in de jaarverslagen over de gevangen muskusratten, of wordt uitgegaan van de populatie die er eventueel is? Dat laatste is namelijk niet bekend. Verder zijn de kosten en baten van de bestrijding ook niet duidelijk, dus als de discussie wordt aangegaan, zou GroenLinks die kosten en baten er graag bij willen betrekken.

Verder had zij graag willen meepraten over de evaluatie voordat deze wordt vastgesteld. Daar heeft zij al vragen over gesteld in de commissie en toen is geantwoord dat als de mogelijkheid daar is, dit zou kunnen. Schijnbaar is er geen mogelijkheid geweest en hoe komt dat dan? Zij zou graag het rapport van Alterra ontvangen omdat zij weet dat het klaar ligt. Als de discussie wordt aangegaan denkt zij dat in dat rapport belangrijke feiten staan. Verder vraagt zij of de gedeputeerde de discussie wil aangaan over nut en noodzaak van de muskusrattenbestrijding.

Mevrouw STOEL merkt ten aanzien van de evaluatie die heeft plaatsgevonden op, dat er uitdrukkelijk is gevraagd om de muskusrattenbestrijding na twee jaar te gaan beoordelen. De PvdA-fractie was tevreden met de uitkomsten hiervan. Heel veel knelpunten die in de evaluatie naar voren zijn gekomen en de oplossingen die daarvoor zijn aangedragen, betreffen zaken die in het verleden al een aantal keren zijn

genoemd, bijvoorbeeld als het gaat om coördinatie en efficiency. Naar haar idee zijn de aangedragen en overgenomen oplossingen van de stuurgroep duidelijke verbeteringen gebleken. Wat de discussie over nut en noodzaak betreft, heeft zij het gevoel dat er op dit moment in het luchtledige wordt gediscussieerd, want het onderzoek van Alterra moet eerst worden afgewacht. In de media heeft zij al kunnen vernemen dat er misschien een andere manier van benaderen met betrekking tot het vangen van muskusratten zal worden gehanteerd. In Duitsland is er al een onderzoek geweest waaruit blijkt dat de populatie gelijk blijft, maar op dit moment heeft haar fractie nog geen behoefte om de discussie over nut en noodzaak te voeren. Zij wil wel graag het Alterra-rapport inzien omdat dit rapport vooral ook op die nut en noodzaakdiscussie ingaat. De provinciale organisatie moet voorts eerst maar eens aan de slag met de aanbevelingen die zijn overgenomen door de stuurgroep.

De heer WIERINGA heeft de evaluatie doorgenomen. Er wordt geadviseerd om een hechting van teamleiders en procesmanagers op te zetten. Dit moet in gang worden gezet met een dwingende bevoegdheid van een centrale coördinator. Is het wel een goed advies om door middel van dwingende maatregelen een hecht team op te zetten? In de rapportage wordt gesteld dat de integratie van de muskusrattenbestrijding in de waterschappen geen duidelijke meerwaarde heeft opgeleverd. Kan aangegeven waarom na twee jaar integratie bij de waterschappen geen meerwaarde heeft opgeleverd en op welke gronden wordt gesteld dat integratie bij de waterschappen kansen biedt om in de nabije toekomst wel meerwaarde op te leveren? DrentsBelang adviseert om naar de muskusrattenbestrijders als mensen uit de praktijk te luisteren, om zodoende op een goede manier de muskusratten te kunnen blijven bestrijden.

De heer SMIT merkt op dat het heel zinvol kan zijn om wat meer fundamenteel naar dit vraagstuk te kijken, maar dat kan pas worden beoordeeld als daar gegevens over zijn. Hij wil dan ook eerst het Alterra-rapport en eventueel andere onderzoeksresultaten die op dit gebied bekend zijn, doornemen. Pas dan kan worden gekeken of dit aanleiding geeft om er fundamenteel over te praten. Daar moet dan ook de praktijkervaring van de muskusrattenbestrijders bij worden betrokken. Een discussie over nut en noodzaak vindt hij op zich nuttig, maar dan moet de commissie eerst zijn voorzien van de onderliggende informatie.

De heer HAIKENS vraagt zich af of dit onderwerp wel op een goede manier ter discussie komt. Hij is terughoudend als het gaat om beantwoording van de vraag of uitsluitend op basis van het rapport van Alterra de discussie zou moeten worden gevoerd. Voor een goede inhoudelijke discussie is veel meer informatie nodig. In het veenkoloniale gebied kwamen in het verleden veel muskusratten voor en door de bestrijding aldaar is de zichtbare schade door de ratten veel en veel minder aanwezig. In het verleden was de schade dus aanzienlijk en nu is die schade er niet of nauwelijks meer. Spreker vindt dat de verdienste van aanpak zoals die er de laatste jaren is geweest. Door de terugloop van het aantal ratten, worden er momenteel ook minder ratten gevangen. In de waterrijke gebieden worden overigens meer muskusratten gevangen dan in andere gebieden. Dat daar in het rapport goed op wordt ingespeeld lijkt spreker, ook qua personele bezetting en de bestrijders die dan in een wat ander gebied kunnen worden ingezet, een goede zaak. Er wordt nog een verwijzing gemaakt naar Duitsland. Zijn ervaring is dat er in Duitsland anders met regelgeving wordt omgegaan en dat de verschillende Duitse deelstaten daarin een verschillend beleid voeren. Daar kan dus niet eenduidig één conclusie aan worden verbonden als er een discussie wordt gevoerd over een gebiedsvreemd dier als de muskusrat, die hier van nature niet thuis hoort. Verder is de vraag wat de consequenties zijn als er gestopt wordt met de bestrijding. Het is spreker niet bekend of er bijvoorbeeld besmettelijke ziekten kunnen uitbreken. Verder vraagt hij zich af of er ook natuurlijke vijanden van de muskusratten zijn in dien mate dat het natuurlijk evenwicht verstoord kan worden. Er zijn namelijk wezenlijke zaken die in een natuurlijk evenwicht aanwezig moeten zijn om excessen tegen te kunnen gaan. Over dergelijke dingen zal eerst veel meer informatie beschikbaar moeten zijn om daar een gerichte discussie over te kunnen voeren. Die informatie is er niet en Alterra verzorgt slechts een deelonderzoek, zodat daar maar een klein deel van de informatie wegkomt. Op dit moment is een nut en noodzaakdiscussie wat spreker betreft dan ook niet aan de orde. Het is wel iets

waar op termijn vermoedelijk nog enige aandacht aan besteed moet worden. Muskusrattenbestrijders kunnen wat hem betreft dus doorgaan, want zij doen het voortreffelijk.

Mevrouw KAAL heeft geen behoefte aan een inhoudelijke discussie. De fractie van GroenLinks geeft dan wel aan die discussie ook nog niet te willen, maar zij merkt toch dat GroenLinks wel die kant op gaat. Zij sluit zich aan bij datgene wat mevrouw Stoel en de heer Haikens al hebben gezegd in het kader van verbeteringen die zijn aangebracht op het gebied van efficiency en de consequenties waar mijnheer Haikens het over heeft betreffen ook zaken waar spreekster aan heeft gedacht. De waterschappen geven aan dat het op dit moment goed gaat, dus spreekster wil het daar op dit moment bij laten.

De heer BAAS dacht dat hij een rat hoorde glimlachen toen dit stuk van GroenLinks bij hem in de bus viel. Een discussie over nut en noodzaak lijkt hem op dit moment erg prematuur. Er is op dit moment onvoldoende informatie voorhanden en de staten zouden op zijn minst over het rapport van Alterra moeten beschikken. Ook zou er gekeken moeten worden hoe dit er in andere provincies aan toegaat. In de provincie Noord-Holland zijn de muskusratten een nog veel groter probleem dan in de provincie Drenthe. Wat hem betreft wordt er nu geen inhoudelijke discussie gevoerd en afhankelijk wat door Alterra zal worden afgeleverd, valt voor spreker nog te bezien of er wel een discussie over nut- en noodzaak moet worden gevoerd. Voor spreker staat nut en noodzaak van de muskusrattenbestrijding op dit moment volstrekt vast.

De heer POPKEN merkt op dat de OPD al in het verleden heeft aangegeven tegenstander te zijn van het uitplaatsen van de rattenvangers van de provincie naar de waterschappen. Een meerderheid heeft besloten om dat toch te doen. Er was toen sprake van een goede provinciale organisatie die de muskusrattenbestrijding behoorlijk goed in handen had. Toen heeft uitplaatsing plaatsgevonden en is het verspreid over de diverse waterschappen. In het verloop van de periode zijn er wat probleemgebieden ontstaan, wordt er verschillend beleid gevoerd door de waterschappen en zijn er organisatieproblemen met als gevolg dat er nogal wat ziekteverzuim is. Spreker is dan ook tevreden over het initiatief dat GroenLinks heeft getoond om het ingekomen stuk, namelijk het evaluatierapport, op deze agenda te plaatsen, want hij was ook van mening dat er over dit punt meer discussie moest plaatsvinden dan het alleen maar ter kennisgeving aannemen. Over de discussie over nut en noodzaak, merkt spreker op dat hij van de muskusrattenbestrijders heeft gehoord dat het niet bestrijden van dit inheemse dier gevolgen zal hebben die zijn weerga niet kent. Inmiddels is het rapport van Alterra uitgekomen, maar konden de commissieleden er inhoudelijk nog geen kennis van nemen, terwijl er vorige week al wel kennis van is gegeven dat het er is. Hij is benieuwd wat er al in het rapport van Alterra wordt besproken. Verder wil GroenLinks een registratie bijhouden van aantallen gevangen dieren en een inventarisatie plaats laten vinden van de aanwezige evaluatie muskusratten. Adviezen hieromtrent kunnen door de vangers direct worden aangereikt. De kosten-/batenanalyse is zeker noodzakelijk in relatie tot herstel van de schade en de uit te voeren bestrijding. Zijn inziens kunnen de vangers hierop vanuit hun praktijk concrete antwoorden geven.

De heer HAIKENS antwoordt dat de OPD het erover heeft dat de vangers van muskusratten op de vragen van GroenLinks antwoord kunnen geven. Het is echter de bedoeling dat de politiek daarop antwoord geeft. Als de OPD verwijst naar de beantwoording van de vangers, dan is dit niet de doelstelling van dit stuk, want dat was dat de politiek daar antwoord op zou kunnen geven. Dat heeft de OPD tot nu toe nog niet gedaan.

De heer POPKEN antwoordt dat in het evaluatierapport van Van der Bunt het commentaar van het college wordt gemist. Wellicht dat het college er nog niet aan toe is. Verder bereiken hem signalen dat er op de werkvloer anders gedacht wordt over de meerjarenovereenkomst dan door de managers bij de waterschappen. Is dit juist? Ook wordt hij graag geïnformeerd over de visie van de waterschappen op de bestrijding van muskusratten in een gebied waarin zich deze dieren bevinden. Ook deze visie kan worden meegenomen in een toekomstige discussie. Worden de cijfers ook vergeleken met de situatie

voor de uitplaatsing, na de uitplaatsing, de huidige situatie per 1 oktober, de gebleken meerwaardes en het functioneren van de toekomstige situatie? Verder wil de OPD graag weten of het gerucht juist is dat een waterschap overweegt om gebieden aan te wijzen waar niet meer bestreden zal worden. Alvorens een definitief oordeel te kunnen vormen over het evaluatieproces en de thans geformeerde zaken wil de OPD beschikken over alle relevante gegevens waarnaar wordt gevraagd. Voorts geeft spreker in overweging om na de beantwoording van het college afspraak te maken om een werkbezoek aan de muskusrattenvangers te brengen en het gesprek aan te gaan met de verantwoordelijken van de waterschappen. Ook dat gesprek met de vangers zou erbij kunnen worden betrokken. Uit voorgaande mag blijken dat de OPD streeft naar een statenbrede commissie die zich zal uitspreken over de toekomst van de muskusrattenbestrijding in Nederland.

Mevrouw BERKMAN merkt op wellicht niet eens aan de beantwoording van de vragen toe te komen. Zij vindt het jammer dat er toch inhoudelijke betogen naar voren zijn gebracht terwijl GroenLinks eerst alle feiten op tafel wil hebben en dan de discussie wil voeren. Als tweede valt het spreekster op dat de PvdA tevreden zegt te zijn over de evaluatie en dat het onderzoek van Alterra gewenst is. De PvdA heeft geen behoefte aan de discussie over nut en noodzaak, terwijl de PvdA in Noord-Holland en Noord-Brabant daar toch heel anders over denkt. Overigens denkt niet alleen de PvdA er daar anders over, maar zelfs de coördinator muskusrattenbestrijding in Overijssel en Drenthe. Deze coördinator vindt dat de maatschappelijke en financiële druk zou moeten worden opgevoerd. Ook de landelijke coördinatiecommissie muskusrattenbestrijding heeft dat onderzoek uitbesteed en gebleken is dat Alterra het verrichte onderzoek naar nut en noodzaak heeft afgerond. Een bestuurlijk standpunt over het resultaat en het vervolg zal in het najaar van 2005 worden ingenomen. Volgens spreekster is het nu najaar 2005 en wordt het tijd voor dat bestuurlijk standpunt. De heer Wieringa gaf een inhoudelijk betoog dat erin resulteerde dat hij geen discussie over nut en noodzaak wilde. Dat is jammer. D66 wil eerst het rapport hebben en alle overige informatie en wil dan pas een discussie over nut en noodzaak voeren. GroenLinks vindt dat ook, want eerst moet alle informatie boven tafel komen.

Mevrouw STOEL antwoordt dat zij nu juist eerst ook het rapport van Alterra wil afwachten. Zij wil niet in het luchtledige spreken en dus eerst het rapport en heel veel andere informatie inzien. Dat heeft zij in de eerste ronde heel duidelijk gezegd.

Mevrouw BERKMAN is het daar ook mee eens. Volgens haar wilde het CDA nu ook nog geen discussie, maar pas op het moment dat het rapport er is. Spreker denkt dan ook dat als alle feiten en informatie boven tafel liggen, de discussie over nut en noodzaak kan worden gevoerd.

De heer BAAS merkt op dat dit wat al te makkelijk is. Spreker kan de vraag of het nodig is een discussie over nut en noodzaak te voeren niet met ja of neen beantwoorden, want hij heeft geen informatie op basis waarvan hij nu kan zeggen of er überhaupt een discussie over nut en noodzaak moet worden gevoerd. Er wordt dus iets gevraagd wat op dit moment niet kan worden beantwoord.

Mevrouw BERKMAN antwoordt dat als er zoveel mogelijk informatie op tafel komt, zij dit onderwerp voor een commissie wil laten agenderen. Dan kan erover worden gesproken of hier iets mee gedaan kan worden of niet. Wellicht dat als alle feiten op tafel liggen de commissie het niet eens nodig vindt om nog eens een nut en noodzaakdiscussie te voeren. Op het moment dat alle feiten beschikbaar zijn, moeten de staten hier wel een standpunt in nemen.

De heer HAIKENS heeft met een aantal voorbeelden aangegeven dat op dit moment, voor zover dit evaluatierapport dat laat zien, nut en noodzaak van de muskusrattenbestrijding nog heel duidelijk in beeld zijn. Op dit moment is het noodzakelijk om het werk dat de muskusrattenbestrijders doen voort te zetten, omdat het zinvol en zonder discussie is. Dat heeft spreker al eerder naar voren gebracht. Wat hem betreft kunnen de staten overal over praten, maar het is een landelijk probleem. En daar dient de discussie dan ook te worden gevoerd. Spreker ziet nog heel veel water in de zee vloeien alvorens deze

discussie over nut en noodzaak van de muskusrattenbestrijding landelijk wordt gevoerd. De informatie die er nu aan zit te komen wil hij eerst afwachten en de rattenvangers mogen daarom weer zo snel mogelijk aan het werk om hun werk te doen. Daarna gaat de commissie achterover zitten totdat de commissie met die informatie komt.

Mevrouw STOEL antwoordt dat de conclusie dat het op voorhand terugkomt op de agenda van deze commissie, te snel is getrokken.

De heer HAIKENS merkt op dat er ook te snel een conclusie is getrokken dat dit onderwerp terug zal komen in de commissie. Eerst dient alle daartoe bestemde informatie voorhanden te zijn.

Mevrouw BERKMAN is het daarmee eens. De commissie moet de informatie krijgen van Alterra. Het rapport is heel lang vastgehouden, maar dat komt nu los. Wellicht dat commissieleden eens op werkbezoek kunnen gaan bij de muskusrattenbestrijding, zodat er informatie kan worden vergaard, waarna de discussie rondom nut en noodzaak gevoerd kan worden. Er zit dus toekomst in en zij popelt om op dit beleidsterrein aan de slag te gaan.

De heer BAAS merkt op dat mevrouw Berkman hem nog steeds al op voorhand een nut en noodzaakdiscussie door de keel wil duwen. Spreker is nog lang niet zover dat hij is overtuigd van de noodzaak van de discussie.

Mevrouw STOEL sluit zich hierbij aan. Eerst moet de informatie op tafel, dan wordt de balans opgemaakt, wat niet wil zeggen dat het ook dadelijk in de commissie komt.

De heer HAIKENS merkt op dat op het moment dat die informatie er is pas wordt bekeken of een nut en noodzaakdiscussie moet worden gevoerd.

Mevrouw BERKMAN antwoordt dat haar fractie mee zal lopen met de landelijke commissie muskusrattenbestrijding en ook met de coördinator en dat dit nog enige tijd nodig heeft voordat dit in de commissie wordt behandeld. GroenLinks zal er alles aan doen om zoveel mogelijk informatie op tafel te krijgen en dit onderwerp warm te houden. Natuurlijk gaan dan de muskusrattenbestrijders zoveel mogelijk aan het werk.

Mevrouw KLIP antwoordt dat de muskusrattenbestrijding een bij uitstek landelijk probleem is. Dit beest heeft een grensoverschrijdend werkterrein. Het volgen van de landelijke ontwikkelingen lijkt haar dan ook voor wat betreft de muskusrattenbestrijding het meest effectief. Verder is nog niet eens gesproken over de beverrat, terwijl dit beest dezelfde desastreuze gevolgen heeft. Ook daar zal eind dit jaar de stuurgroep, die boven de landelijke commissie staat, een aantal standpunten over innemen. Het lijkt haar verstandig om eerst de landelijke bestuurlijke standpunten af te wachten, alvorens daar verder op Drentse schaal mee aan de slag te gaan. Dat is natuurlijk aan de staten.

De heer POPKEN vraagt of er nu ook termijnen worden gesteld, want het is goed als hiermee snelheid wordt gemaakt.

Mevrouw KLIP antwoordt dat het duidelijk is dat er voorlopig geen termijnen worden gesteld. Dat heeft spreekster de overige commissieleden ook horen zeggen, dus dan gaat zij geen termijnen stellen.

De heer HAIKENS vraagt waarom de heer Popken nu vindt dat er snelheid moet worden gemaakt.

De heer POPKEN denkt dat het tijd wordt om snel duidelijkheid te krijgen over de wijze waarop de muskusrattenbestrijding wordt georganiseerd. Er is natuurlijk wel tijd voor nodig om alle gegevens boven tafel te krijgen.

De heer HAIKENS vraagt zich af of dit soort discussies de onrust bij de rattenvangers niet juist beïnvloedt.

De heer POPKEN antwoordt ontkennend en meent dat hierdoor alleen maar meer duidelijkheid ontstaat.

Mevrouw KLIP antwoordt dat er is gesproken over het rapport van Alterra. Het college is geen opdrachtgever van dat rapport. Zodra het college het onderzoek binnen krijgt, zal zij ervoor zorgen dat de commissie het rapport ook krijgt. Spreekster kan zich niet herinneren dat zij heeft toegezegd dat de commissie bij de bespreking van dat rapport wordt betrokken alvorens er een bestuurlijk standpunt is vastgesteld. Zij heeft het verslag daar niet op nagelezen. Volgens spreekster heeft zij gezegd dat het rapport na 8 juli 2005, wanneer het bestuurlijk overleg plaatsvond, zo snel mogelijk naar de commissie zou worden gezonden. Dat zijn natuurlijk gewoon bestuurlijke afspraken die er over dit soort trajecten zijn gemaakt en dan lijkt het spreekster niet juist om daar dwars doorheen te fietsen. De heer Wieringa zegt dat hij niet uit de evaluatie leest dat het overbrengen van het vangen van muskusratten naar de waterschappen een meerwaarde heeft gehad. Kennelijk leest de heer Wieringa dan de evaluatie anders dan het college en het merendeel van de andere fracties de evaluatie hebben gelezen. Natuurlijk is er een aantal verbeterpunten, maar in 2004 was de vangst van ratten weer op het niveau van een jaar daarvoor. Ook draagt de organisatie van de muskusrattenbestrijding ertoe bij dat de muskusrattenvangers nog veel effectiever kunnen worden ingezet. Wat dat betreft verschilt zij daarover met de heer Wieringa van mening.. De heer Popken vroeg zich af wat de mening van het college over deze evaluatie is. In de aanbestedingsbrief aan de staten van 13 juli 2005 was duidelijk dat het college de getrokken conclusies onderschrijft. Het college heeft dus wel degelijk een eigen mening.

De VOORZITTER concludeert dat het merendeel van de fracties eerst behoefte heeft aan het rapport van Alterra en misschien wel meer informatie. Pas dan wil de commissie de afweging maken of de discussie over dit onderwerp nog in de commissie zal moeten worden gevoerd.

10. Voortgangs- en monitoringsrapportage Regiovisie Groningen-Assen

De heer OLIJ is erg blij met de gegevens die hij heeft gekregen over het nationaal stedelijk netwerk Groningen-Assen. Hij heeft begrepen dat daar binnenkort nog eens een vervolg op komt, maar al in deze eerste notitie vindt hij veel antwoorden op vragen die hij had. Toch is een belangrijk punt dat hij in toenemende mate twijfels heeft over de haalbaarheid van het woningbouwprogramma. Eerder heeft hij al gevraagd hoe de ramingen tot stand zijn gekomen en bij de haalbaarheid van het woningbouwprogramma denkt hij niet alleen over de daadwerkelijke uitvoering waar hij nogal wat vraagtekens over heeft, maar ook over de aantallen die worden genoemd. Is er een recent woningmarktonderzoek beschikbaar waaruit blijkt dat de aantallen en het bouwtempo op schema liggen? Verhouden de huidige economische ontwikkelingen in Drenthe en Groningen zich nog met de plannen voor de bedrijventerreinen? Er is opnieuw vertraging opgelopen bij de uitvoering van het Kolibri-project en vooral de financiële steun vanuit het Rijk. Kolibri is voor de PvdA een leidend item bij de ontwikkeling van de ruimtelijke ordening in het gebied. Hij is bang dat als Kolibri achterblijft, een van de pijlers van de regiovisie onderuit wordt gehaald. Graag hoort hij daar de reactie van het college op. Het college heeft eerder aangegeven dat er nog met het Rijk wordt onderhandeld over Kolibri. Kan het college daar nog iets over zeggen?

De heer WIERINGA heeft geconstateerd dat op pagina 13 wordt gesteld dat binnen de totale bereikbaarheid is gekozen voor de versterking van de positie van het openbaar vervoer en wel specifiek voor het dure Kolibri-project. De keuze voor Kolibri betekent dat de kosten erg hoog zijn. De regio kan deze kosten niet alleen opbrengen. Het Rijk wil het te dure Kolibri-project niet meefinancieren. Kan aangegeven worden op welke gronden de regio vasthoudt aan het voornemen om Kolibri te ontwikkelen, ondanks het feit dat het Rijk dit project niet wil meefinancieren? Op pagina 17 wordt vermeld dat de regio Groningen-Assen een belangrijk concentratiepunt van de bedrijvigheid in Noord-Nederland is en daarmee een belangrijke motor voor de economie. Om deze motor draaiende te houden en het stedelijk

netwerk op internationaal niveau, maar ook op het niveau van het landsdeel, te profileren, is het noodzakelijk dat er bij Groningen ruimte vrij wordt gehouden voor een vierbaans autosnelweg bij de Hoornseplas langs en zo bij het omgelegde Eelderdiep naar de A7 bij de afslag Hoogkerk. Hierin heeft de provincie Drenthe een belangrijke taak om er zorg voor te dragen dat er voldoende ruimte vrij blijft bij de wijk Ter Borch, om zodoende de verkeersafwikkeling bij Groningen in de toekomst zonder problemen te kunnen oplossen. Kan worden aangegeven op welke manier de provincie Drenthe er zorg voor draagt dat er voldoende ruimte vrij blijft bij de wijk Ter Borch voor een vierbaans autosnelweg? Op pagina 19 wordt gesproken over een fietspad rond het Zuidlaardermeer. De inwoners willen het Zuidlaardermeer ook graag beleven vanaf de fiets. DrentsBelang adviseert het fietspad ook daadwerkelijk langs het meer te leggen. Dit bespaart enorm op de kosten van aanleg omdat de gronden grotendeels al in het bezit zijn van de overheid. Kan worden aangegeven op welke manier de provincie er zorg voor draagt dat de wens van de inwoners wordt ingevuld? Op pagina 28 wordt gesproken over de gemeente Tynaarlo. In overgrote meerderheid heeft de gemeente zich uitgesproken om de groene long te kunnen blijven tussen Groningen en Assen. Op welke manier gaat de provincie zorgen dat deze wens van de bevolking ook wordt gehonoreerd? Ten aanzien van de woningbouw in het plangebied Zuides te Zuidlaren, wordt opgemerkt dat woningbouw alleen aan de orde is wanneer de verkeersontsluiting van het gebied op een goede manier is opgelost. Wat wordt door het college onder een goede verkeersontsluiting voor de Zuides te Zuidlaren verstaan?

De heer HAAR vraagt zich af wat een structurele spellingsfout over de kwaliteit van een rapport zegt. In dit geval is het heel kenmerkend dat in de voortgangsrapportage heel consequent Zijerveld wordt geschreven in plaats van Zeijerveld. Spreker weet niet of het symptomatisch is dat dit rapport vanuit een stedelijke visie is geschreven en niet vanuit de plattelandsvisie. Het is een economische rapportage en dan is te merken dat er aan de ene kant een gezond opportunisme in zit, terwijl het aan de andere kant ook soms puur opportunisme is. Op verschillende terreinen moet gas worden teruggenomen en het optimisme bij de uitgifte van bedrijventerreinen is aanmerkelijk gedaald, namelijk van 20 ha naar 8 ha per jaar. Ook op het terrein van de woningbouw gelden die opmerkingen. Een indicator die hij mist, is de kwaliteit van cultuur en landschap als belangrijke vestigingsfactor. Er wordt steeds gesproken over het stedelijk gebied, bedrijventerreinen en kantoorruimte, maar essentieel in deze voortgangsrapportage zijn de demografische ontwikkelingen. In hoeverre lukt het om in 2010 op de 489.000 inwoners te komen? Daar begint de rapportage ook mee en daar is de rapportage op zich ook optimistisch over. Dit is echter gebaseerd op een begrotingsoverschot en op migratie, dat wil zeggen mensen die van buitenaf naar dit gebied gaan. Het verbaast hem dan ook dat vestigingsoverwegingen op het culturele en maatschappelijke terrein in het geheel geen rol spelen. Het manco van de hele rapportage is dan ook dat dit heel eenzijdig is gericht op economische indicatoren en niet op de andere indicatoren. In cultureel opzicht is er wel één klein lichtpuntje te ontdekken, namelijk dat er sprake is van een novelle over Assen.

De heer BOSSINA merkt op dat minister Peijs niet zo lang geleden heeft laten weten de zuidelijke rondweg om Groningen niet als een knelpunt te willen beschouwen voor een lange reeks van jaren. Mensen die regelmatig in het noorden rondom de stad Groningen vertoeven weten dat het in de spits wel een knelpunt is. Dat wordt alleen maar erger en als hij dan ziet dat Roden en Leek slechts aangegeven 5.300 nieuwe woningen te willen bouwen voor de komende periode. De mensen die daar wonen en in de stad werken zouden eigenlijk moeten worden afgevoerd via een rondweg naar de A7, dus het knelpunt wordt alleen maar groter. Dit is niet nieuw, want hij herinnert zich dat er 20 jaar geleden in Groningen al aan werd gewerkt om allerlei omwegen te bedenken, zelfs over het Paterwoldsemeer heen. Nu komt er een nieuwe variant bij met een vierbaansweg over Zuidlaren. Kortom: Groningen moet aan de slag en als de stad Groningen, de gemeente Groningen en de commissie de koppen bij elkaar steken, moet daar toch uit te komen zijn? Er moeten nu concrete plannen komen, want zolang die er niet zijn vindt Den Haag het wel best en komt er ook geen geld voor de realisatie. Het knelpunt moet dus worden opgelost. Zijn tweede zorgpunt is een uitzending van Nova vorige week, waarin werd vermeld dat er zes miljoen vierkante meter kantoorruimte leeg staat. Geldt dit niet voor het gebied van de regiovisie? Immers, hier bestaat nog steeds de ambitie om 30.000 m² per jaar kantoorruimte bij te bouwen.

Nu is dat de verantwoordelijkheid van de ondernemers, maar als zij het opnemen als doelstelling in de regiovisie, dan vraagt spreker zich wel af waarom dat gebeurt. Zijn daar cijfers over?

De heer PETERS heeft in het verleden gevraagd om een betere communicatie tot stand te brengen tussen de stuurgroep, de raden en de staten, want het was te merken dat het aan draagvlak ontbrak. Deze voortgangsrapportage is een goede stap in de richting, aangezien er op een compacte manier een overzicht wordt gegeven met betrekking tot de projecten en de opgaven. Hij waardeert deze rapportage dan ook ten zeerste. Schriftelijke rapportage alleen is niet genoeg om het draagvlak te vergroten, want er zullen ook andere middelen moeten worden toegepast. De rapportage is vooral bedoeld als stuurinformatie voor de stuurgroep en is voor anderen een goed instrument om op de hoogte te blijven van de actuele stand van zaken. Hij is tevreden met de toezegging dat nu elk voorjaar bij de begroting een voortgangsrapportage zal worden gevoegd. Die voortgangsrapportage roept wel enkele vragen op. De onderlinge afstemming tussen de verschillende regionale projecten en de werkopgave is van wezenlijk belang en spreker leest dat de projectorganisatie wordt gevraagd om aan te geven hoe die afstemming nadrukkelijker vorm kan krijgen. Is zijn conclusie dan correct als hij vaststelt dat de regie over die projecten en ontwerpogaven te wensen over laat? Als dat zo is, hoe komt dat dan? Is er ook afstemming tussen de provincies Drenthe en Groningen als het gaat om de lokale werkopgave op het traject Peize-Norg. Het Kolibri-project staat geprojecteerd voor de periode tot en met 2009, maar in de begroting staat dat die mogelijk tot 2010 of zelfs tot 2011 wordt uitgesteld. Hoe zit dat nu precies? Hoe reëel is het dat het ontbreken van financiële middelen consequenties zal hebben? De stuurgroepvergadering van 9 december 2005 is voor de besluitvorming een heel belangrijk moment. Hij vraagt de gedeputeerde de commissie snel na die vergadering op de hoogte te brengen van de uitkomsten van die vergadering en niet te wachten tot de behandeling van de voortgangsrapportage in het voorjaar. In de monitorrapportage staat de vraag wat de consequenties zijn als de doelstelling van de woningbouwopgave niet wordt gehaald. Hij twijfelt over de ambitie om jaarlijks te streven naar een toename van de kantorenvoorraad. Is dat wel verantwoord, gezien ook de grote leegstand in het kantorenarsenaal die op dit moment heel gewoon is?

De heer BAAS is erkentelijk voor de voortgangs- en monitorrapportage. Hij is blij dat dit er is en dat het in een redelijk kort document is samengevat, zodat valt te zien hoe de stand van zaken is. Deze documenten zijn goed omdat zij ook een overzicht bieden van zaken die eigenlijk niet gaan zoals zij zouden moeten. Redelijk vaak komt hij tegen dat projecten achterlopen, vertraging oplopen en/of dat betrokkene lastig aan te sturen is. Hij maakt zich zorgen over de voortgang van de regiovisie en vindt het heel belangrijk dat die voortgang er wel is, maar het heeft ook iets te maken met van tevoren geformuleerde ambities. Zijn die ambities dan niet wat te hoog gesteld geweest? Uiteraard wordt er heel veel ingezet op het project Kolibri, waaronder veel geld. Juist daar maakt hij zich de meeste zorgen over, wat zorg is die hij altijd al heeft gehad. In hoeverre wil het Rijk dat meefinancieren? In de voortgangsrapportage leest hij dat er mogelijk wordt doorgeschoven naar 2015. Dat is ook niet iets waar hij erg vrolijk van wordt. Spreker deelt ook de aarzelingen van de fracties voor hem over de voorraad kantoorruimte. Ligt de ambitie op dat vlak niet te hoog? Hoe zit het met het ambitieniveau in relatie tot de harde werkelijkheid zoals deze vandaag de dag op hem afkomt?

De heer SWIERSTRA antwoordt dat dit stuk is bedoeld om de staten zo adequaat mogelijk te informeren over waar de provincie nu feitelijk mee bezig is. Er wordt per blokje en per onderdeel aangegeven wat de stand van zaken is. Dat dit nog niet betekent dat daarmee voor bepaalde controversiële maatregelen draagvlak onder de bevolking ontstaat, is een ander verhaal. Het draagvlak in de staten en raden is niet alleen afhankelijk van een dergelijk boekwerkje, maar juist van concrete plannen. Heel veel van die plannen komen als zelfstandige plannen in een gemeente aan de orde, maar passen in het totaal en zijn een onderdeel van het geheel. Ieder plan dat wordt gemaakt zal immers moeten worden vertaald in een bestemmingsplan, een structuurplan, een verkeer- en vervoersplan of investeringsplan en dat heeft bij iedere overheid weer zijn eigen dynamiek. De regiovisie die betrekking heeft op het nationaal stedelijk netwerk Groningen-Assen en in de laatste stukken van het Rijk zelfs de mainport Groningen ge-

noemd, is een constructie die is voorzien van een bestuurlijke afspraak die juist is bedoeld om de lange termijnontwikkelingen in nauwe samenhang tot resultaat te brengen. Die samenhang dient er te zijn tussen de provinciale ambitie om dat nationaal stedelijk netwerk vorm te geven. Het is een groot noordelijk belang wat er is afgesproken en er is een groot belang om binnen Noord-Nederland de mal-contramal op een goede manier vorm te kunnen geven. Dat is een grote ambitie en daarom moeten er plannen worden gemaakt die dat op een effectieve manier doen, mits de sociaal-economische ontwikkelingen dat toestaan. Verder moet ervoor worden gezorgd dat dit binnen het regiovisiegebied ook op een zodanige schaal gebeurt dat de mal-contramalgedachte goed naar voren komt. De heer Haar benaderde de problematiek wel erg vanuit het negatieve. De eerste en tweede versie van de regiovisie zijn gebaseerd op oudere elementen dan uitsluitend de sectorale economische argumenten. Het was niet voor niets dat de eerste visie was gebaseerd op de zogenaamde watermachine. Inmiddels ligt er een herziene regiovisie voor met daarin veel voortgang, nieuwe aannames, nieuwe cijfers, maar ook een veel hardere aanpak tussen de overheden om die ambitie ook waar te maken. Plannen ontwikkelen is dus niet genoeg, maar zij moeten ook concreet in de markt worden gezet. Daarvoor is een projectorganisatie in het leven geroepen, maar ook een aantal deelplannen. Als wordt gezegd dat er zo weinig cultuur in zit, dan merkt spreker op dat voor die cultuur nu juist de randvoorwaarden moeten worden geschapen en het zijn de gemeenten die de cultuur zullen moeten gaan invullen. Dat is een van de redenen waarom de provincie met Assen bezig is om in die stedelijke opgave, een belangrijk evenwichtspunt in de regiovisie, ook het culturele leven in de stad Assen op een hoger plan te brengen. Ook de stad Groningen is daarmee bezig en spreker zou in dat kader dan ook op allerlei mogelijke plannen kunnen wijzen. Hetzelfde geldt voor het groene verhaal, want het is niet voor niets dat in het POP een afweging is gemaakt van waar wel en waar niet gebouwd kan worden. Dit is heel nadrukkelijk ook gebaseerd op de groene kant van Noord-Drenthe, het water en alles wat daarmee samenhangt, zoals het milieu. In dat kader verwijst hij naar collega Edelenbosch die dat project Regiopark trekt. Iedere gedeputeerde heeft zo zijn sectorale functies daarin. Het project Regiopark is juist bedoeld om de samenhang en de kwaliteitsslag tussen enerzijds wonen in het landelijke gebied en anderzijds Noord-Drenthe als het mooiste woonwerklandschap van Nederland te realiseren. Zo zijn er talloze voorbeelden waarmee de provincie dat doet en dat gebeurt niet alleen met mooie plannen, maar wordt ook feitelijk vorm gegeven. Een groot aantal gemeenten is nu bezig met ontwerp-opgaves. Er is uitdrukkelijk gezegd dat niet alleen de provincie of de stuurgroep kan bepalen wat wel en wat niet mag, maar juist van onderop vanuit de gemeenten dient er tot ontwerp-opgaves gekomen te worden, waarbij de opgave van woningbouw in combinatie met natuur op een zo goed mogelijke manier en met draagvlak in de regio vorm wordt gegeven. Het zijn niet alleen die ontwerp-opgaves die deze gemeenten maken, want zij vertalen dit ook weer in structuur- en bestemmingsplannen waarin vele geïntegreerde MER-studies aan elkaar worden gekoppeld. Daarnaast is er ook nog eens een zogenaamd kwaliteitsteam in het leven geroepen, onder voorzitterschap van een landschapsarchitect de heer Sijmons, die al die processen van een extra kwaliteit voorziet. Al die projecten vinden dan ook nog weer een plaats in het kader van het internationale project Town-Net, dat ook is bedoeld om aspecten waarvan de heer Haar zegt dat zij uitsluitend met economie te maken hebben, vorm te geven. Het tegendeel is echter het geval. De vraag is of de ambitie in overeenstemming is met wat er op dit moment wordt gerealiseerd. Spreker denkt te kunnen stellen dat een ambitie altijd hoger moet liggen dan misschien realiseerbaar is, want anders kan het maximale er niet uitgehaald worden. Die ambitie die is neergelegd in de regiovisie is niet van vandaag op morgen gemaakt. De eerste regiovisie en de ontwikkeling daarvan vormen de neerslag van talloze onderzoeken, waarbij getracht is de vraag te beantwoorden wat de functie is van het nationaal netwerk Groningen-Assen. Daaraan zit een ambitie om te groeien en om te zorgen dat daar het kristallisatiepunt komt te liggen van de noordelijke economie en daarmee van de woningbouw, bedrijvigheid en alles wat daarmee samenhangt. Dat is het regionaal belang voor de werkgelegenheid, voor de betaalbaarheid van voorzieningen, van culturele ontwikkelingen en dergelijke voor een veel groter gebied. Indien de provincie daar werkelijk iets van wil maken zal het in dat gebied moeten gebeuren. Met elkaar is in het POP het bundelingsprincipe afgesproken en daar komt bij dat het Rijk heeft aangegeven dat dit gebied een van de mainports van Nederland moet worden, waar het allemaal moet gaan gebeuren. Indien de nationale en internationale economische ontwikkelingen stagneren, dan heeft het noorden daar ook, en misschien zelfs wel meer, last

van dan de rest van Nederland. Dat laat onverlet dat wanneer de provincie vindt dat dit op lange termijn de ambitie moet zijn voor dit gebied en dat er toch zoveel ruimte moet zijn voor woningen en huisvesting en dus voor bedrijvigheid, dan betekent dat dat er in de ruimtelijke planning keuzes voor moeten worden gemaakt. Wanneer op enig moment de feitelijke bouw van bedrijventerreinen en woningen achterblijft, dan mag dat niet betekenen dat ogenblikkelijk de plannen worden bijgesteld. Het enige wat er dan gebeurt, is dat er niet wordt gebouwd, want het zijn wel marktprincipes. Op het moment dat er vanachter de tekentafel wordt gezegd dat er zoveel ruimte wordt geprognoseerd voor kantoorontwikkeling of stations, dan zullen het wel commerciële partijen moeten zijn die dat willen. Indien zij daar geen brood in zien, dan bouwen zij niet, zo simpel is het. Op de lange termijn komt daar een bepaald evenwicht in en bij woningbouw werkt dit precies net zo. Op het moment dat de woningbouwtaakstellingen niet helemaal worden gehaald, dan betekent dat niet dat de plannen ook niet werden gemaakt. Om juist integrale plannen te maken en te sturen op andere elementen dan alleen woningbouw of bedrijventerreinen, kan er ook worden gestuurd op de afweging met betrekking tot het openbaar vervoer, dat opnieuw is genoemd als sturende factor bij de inpassing in het groen, zonder dat de markt aangeeft dan hier weer eens een plukje te bedenken en dan daar weer eens. De planning moet dan ook integraal worden gemaakt. In de regiovisie is ook afgesproken dat er bij voortduring wordt gemonitord en aan de hand van die monitoring zal regelmatig worden bijgesteld wat er moet worden uitgevoerd en of er zo doorgaan kan worden met die planning.

De heer BAAS hoort de heer Swierstra spreken over sturing. Hij is het op zich met hem eens om, als het gaat om integraliteit en het waarmaken van ambities, uiteindelijk de lat wellicht wat hoger te leggen dan haalbaar is, zodat alles uit de kast wordt gehaald wat er uit te halen valt. Aan de andere kant heeft de heer Swierstra het dan over marktpartijen die slechts bouwen als het hen economisch goed uitkomt. Hoe gaat hij dan met die ambities om op het moment dat het tij economisch tegen zit en marktpartijen niet willen? Er zit voor spreker een soort van tegenstelling in waar hij niet helemaal uitkomt.

De heer SWIERSTRA antwoordt dat de verklaring hiervoor het verschil is tussen de korte en de lange termijn. De samenleving zal op een gegeven moment keuzes moeten maken in een dergelijk gebied en daarbij speelt mee wat de ambitie in dat gebied is. Er kan van mening over worden verschild wat die ambitie moet zijn, maar daar zijn uitvoerige afspraken over gemaakt. Als op enig moment in een reeks van bijvoorbeeld 3 tot 5 jaar, de markt wat achterblijft, dan moet dat niet betekenen dat de filosofie volledig wordt bijgesteld. Het zou best kunnen zijn dat op basis daarvan een fase II van een bestemmingsplan eerst niet of wellicht helemaal niet wordt uitgevoerd. Natuurlijk zal het ook zo zijn dat er in de loop van de jaren weer een herijking komt en dat daarop ten principale de plannen worden bijgesteld. Die flexibiliteit moet er blijven bestaan, want het zou niet erg slim zijn om te zeggen dat er nu eenmaal iets is vastgesteld zonder dat dit ooit kan worden aangepast. Wanneer er op dit moment elementen in de planning achterblijven, wat vaak te maken heeft met het feit dat procedures erg ingewikkeld zijn en veel tijd kosten en niet zozeer met de situatie op de markt, dan zullen op dat moment de plannen niet moeten worden bijgesteld, maar moeten worden doorgezet. Er zijn talloze plannen in voorbereiding die over twee jaar bouwrijp zijn en op dat moment zal de markt moeten aangeven of er op dat moment gebouwd gaat worden, of dat er nog vier jaar zal worden gewacht. Dan zit er nog een algemeen element in al die zaken en dat is de totale financiering. Op het moment dat overheden krapper bij kas zitten dan een aantal jaren geleden, is dat in zijn algemeenheid een lastig punt. Wanneer daar ook nog eens grote projecten bij zijn, waarbij de provincie aanspraak maakt op medefinanciering door het Rijk, dan is dat extra lastig. Kolibri is daarvan een van de meest in het oog springende voorbeelden. Immers, het is een groot project dat is gebaseerd op aannames en verzoeken van het Rijk, waar uiteindelijk het Rijk voor zijn eigen schaduw wegliep toen uit het rapport bleek dat het ook eigenlijk zou moeten betalen en dat het veel geld gaat kosten. Toen had het Rijk ineens bedacht dat het project wel in stukjes zou kunnen worden geknipt en dat de provincie dan niet meer over de brede doeluitkering(BDU)-grens van € 112 miljoen in aanmerking komt. Daar is hier al vaker over gesproken en op dit moment is de provincie bezig een aantal onderdelen van het Kolibri-project te herijken en te kijken hoe de provincie dit zelf aan de vork kan steken. Ook de stad Groningen is daarmee bezig en er is een veel nauwere samenhang met

het inmiddels operationele OV-bureau. Daar heeft ook het afgelopen jaar een enorme ontwikkeling plaatsgevonden en spreker hoopt dat de komende tijd concreter zal kunnen worden aangegeven hoe er stappen van het Kolibri-project kunnen worden gezet. Daarbij wil hij in het algemeen nog opmerken dat Kolibri heel vaak wordt vereenzelvigd met een dure tramlijn of lightrail, terwijl Kolibri een concept is dat bestaat uit zowel tram als lightrail, als busverbindingen, die in samenhang het stadsgewestelijk snel openbaar vervoer, nauw gelieerd aan de ruimtelijke planning, zal vormgeven. In combinatie met die bussen of die treinen vormt Kolibri een belangrijk onderdeel van het totale pakket in het kader van het programma Bereikbaarheid Assen Groningen (BAG). In het BAG zit een groot aantal infrastructurele maatregelen voor alle modaliteiten. Veel van die maatregelen worden momenteel uitgevoerd of komen de volgende twee of drie jaar in uitvoering. In het lopende provinciaal investeringsprogramma zit dan ook een groot aantal van dit soort projecten die momenteel aan snee zijn, of dit op korte termijn komen. Op dit moment is de provincie dan ook al veel verder dan een aantal jaren geleden. Voor wat betreft het Drentse deel is collega Haarsma met een aantal gemeenten druk in de weer met de zogenaamde ontwerpprogramma's en in het bijzonder bemoeit de provincie zich samen met een aantal gemeenten met een aantal grote projecten, zoals bijvoorbeeld Assen-Zuid en Assen-Centrum als het gaat om de stedelijke ontwikkeling.

De heer SLAGTER merkt op dat het een belangrijk punt blijft of het openbaar vervoer het leidende principe wordt of niet. Bij de bereikbaarheidsplannen voor Assen kan dit in ieder geval worden meegenomen, maar bij de uitbreidingsplannen voor de dorpen is hij wel benieuwd in hoeverre het openbaar vervoer daar leidend blijft.

De heer SWIERSTRA is daar ook benieuwd naar, want op dit moment moet hij ook afwachten hoe uiteindelijk de gemeenten datgene zullen invullen wat de provincie heeft aangegeven. Als het aan spreker ligt wordt het openbaar vervoer nog meer leidend en sturend bij de planning. Indien er een goed openbaar vervoersysteem wordt gebouwd en geëxploiteerd, dan zal de provincie moeten zorgen dat het een logisch verhaal wordt met waar er gebouwd gaat worden, waar de voorzieningen zijn te vinden en waar de wegen zijn. Daarover zijn heel heldere afspraken gemaakt, maar er staat niet in de regiovisie dat het openbaar vervoer het enige leidende en sturende principe is. Er moet namelijk voor de raden en de staten een mogelijkheid zijn om een afweging te maken. Net als bij het vervoer over water, een van de belangrijke onderleggers voor de ruimtelijke ordening, kan het niet zo zijn dat een woonwijk of andere voorzieningen op een bepaalde locatie wordt gesitueerd omdat dit vanuit het oogpunt van openbaar vervoer de meest logische keuze is, terwijl die locatie op gespannen voet staat met allerlei natuur- en landschapswaarden. In dat geval zal er op enig moment een afweging moeten worden gemaakt en dan kan het zijn dat het geld kost. Het kan ook zijn dat een gemeente zegt dat een woonwijk op een bepaalde locatie om een bepaalde reden niet wenselijk is, maar dan heeft de gemeente op dat moment de consequentie te dragen van het feit dat daar geen bus komt of een bus die zij zelf zullen moeten financieren. Dat is een afwegingsproces, maar het verkeer- en vervoersbeleid is buitengewoon sturend in de ontwikkeling van de verdere plannen. De opmerkingen daarover ziet spreker dan ook alleen maar als steun om aan die lijn vast te blijven houden. De manier waarop de provincie met het POP omgaat is in dat opzicht wel heel erg leidend.

De heer KUIPER merkt op dat de uitvoering van het openbaar vervoerbeleid ook heeft te maken met de exploitatie van een lijn, maar ook met de financierbaarheid voor Assen. Juist met het Kolibri-project zit daar een bottleneck en die behoeft een bepaalde oplossing. Hoe denkt de gedeputeerde met die financiering en investering die gedaan moet worden, vanuit een provinciaal oogpunt om te gaan?

De heer SWIERSTRA antwoordt dat de hoogte van de investeringen erg afhankelijk is van de meer definitieve invulling die er op dit moment moet worden gemaakt. Op het moment dat er een algemeen plan wordt gemaakt is dat op basis van een aantal paragrafen met kengetallen. Naarmate meer concreet bepaalde lijnen en trajecten worden gepland, kan worden uitgerekend wat dit financieel betekent. Bovendien is dat afhankelijk van berekeningen van verwachte openbaar vervoergetallen. Dat is een deel

van de exploitatie en de daarbij behorende subsidiëring van rijkszijde. Verder is in het regiovisieconcept een regiofonds opgenomen, waarin het overgrote deel van de middelen bewust is gereserveerd voor verkeer en vervoer/openbaar vervoer. Die middelen zijn er, worden de komende jaren verder bijeen gegaard en die zullen absoluut noodzakelijk zijn om het hele project te kunnen financieren. Dat betekent dat de provincie eigen middelen moet inzetten. Daarnaast is er een kleine bijdrage van het Rijk ontvangen en verder hoopt hij dat er uit de exploitatie van datgene wat er wordt gebouwd via de gemeenten bijdragen zullen kunnen worden geleverd. Een deel zal verder ook in publiek-private samenwerkingsconstructies kunnen leiden tot extra bijdragen voor bijvoorbeeld de ontwikkeling van stationsgebieden en dergelijke. Daarnaast verheelt spreker niet dat alle ontwikkelingen rond de ZZL op dit moment enerzijds vertraging opleveren, maar anderzijds ook nieuwe impulsen geven aan het denken over hoe dit soort zaken vorm wordt gegeven. Hoe hij het ook wendt of keert, of het nu de ZZL via het ZZL-tracé wordt, of dat het een Hanzelijn plus/plus wordt, in alle situaties zal het nationaal stedelijk netwerk Groningen-Assen een belangrijk kristallisatiepunt zijn, waar mensen op een of andere manier naar toe worden gebracht of langs zullen komen. Daar zal moeten worden geïnvesteerd en dat betekent dat middels de ontwikkeling van die pakketten, waarvoor een procesbeschrijving is ontvangen die is gestuurd vanuit het Rijk, een belangrijke input komt voor de ruimtelijk-economische ontwikkeling voor het hele netwerkgebied en daarbij in het bijzonder het gebied rondom Groningen en Assen. Daarmee worden ook weer mede impulsen gegeven aan de kansen op medefinanciering van Kolibri.

De heer KUIPER vraagt of de insteek vanuit het Samenwerkingsverband Noord-Nederland (SNN), het noorden en de stuurgroep is om de investeringen die uit het bedrag van €2,73 miljard voor de ZZL worden geput, gericht zullen worden op de ontwikkeling van het gebied waar nu over wordt gesproken.

De heer SWIERSTRA antwoordt dat hij buitengewoon voorzichtig is om een antwoord op deze vraag te geven, wetende vanuit welke positie de heer Kuiper in het verleden over deze materie heeft gesproken. De ZZL zal, in welke variant dan ook, een belangrijke impuls zijn voor de stad Groningen en omstreken, maar ook voor Noord-Drenthe. Dat betekent dat dit een belangrijke waarde is voor de ontwikkeling van stationsgebied en daarmee voor het Kolibri-project en de ontwikkelingen rondom de regiovisie. Daar komt ook de projectontwikkeling uit voort, waar weer een deel van de financiering uit voort zal moeten komen. Op het moment dat er uiteindelijk toch een Hanzelijn plus/plus uit zal komen, dan zal langs die weg dat grote gebied worden gevoed. Dat zal langs die weg dan ook invulling moeten geven aan de mainport Groningen-Assen. Het geven van invulling aan die ontwikkeling betekent dynamiek en investeringen in mensen. Iedere suggestie waarbij directe verbindingen worden gelegd tussen een geïnvesteerd bedrag van €2,73 miljard voor de ZZL op zich en het bedrag dat door de regio zelf uitsluitend is gereserveerd voor de aspecten die aan dat project zijn gekoppeld, dient dan ook verworpen te worden. Hierover komen de staten overigens nog genoeg over te spreken.

Mevrouw EDELENBOSCH rekent het zich aan dat zij uit het concept van dit stuk dat zij heeft gelezen niet de onjuiste schrijfwijze van het woord Zeijerveld heeft gehaald. In december zal de commissie uitgebreid worden geïnformeerd over wat de provincie nu eigenlijk wil met de contramal van al die ontwikkelingen in dit gebied. Hier bestaat dus wel degelijk aandacht voor en dat zal worden gedaan vanuit een zogenaamd "hydro-ecologisch" fundament. Op deze manier kunnen dingen in de groene en blauwe verbindingen worden hersteld, zodat het duurzaam kan worden geregeld in de toekomst. Dat krijgt dan ook een meerwaarde in alle ontwikkelingen in de regiovisie.

TWEEDE TERMIJN

De heer OLIJ heeft in eerste termijn zijn twijfels geuit over de haalbaarheid van het woningbouwprogramma. De heer Swierstra heeft daarop geantwoord door onder meer te stellen dat als de markt achterblijft, het niet zo moet zijn dat ambities meteen worden bijgesteld. Wel kan dan de vraag worden gesteld of de provinciale ambitie zich dan op het juiste niveau bevindt. Het bouwen van woningen moeten naar zijn mening wel haalbaar zijn, want er mag geen sprake zijn van planologie voor niet bestaande

behoefden. Vandaar dat hij heeft gevraagd of er een recent woningmarktonderzoek beschikbaar is. Dat moet dan een onderzoek zijn dat geldt voor de lange termijn. Als die er niet is, dan weet het college wellicht een weg om toch die gegevens boven tafel te krijgen.

De heer WIERINGA heeft in eerste termijn gevraagd waarom het college doorgaat met het Kolibri-project terwijl het Rijk heeft aangegeven dit project niet mee te willen financieren. Op welke gronden de provincie dat wil, kan spreker nog niet goed begrijpen. Spreker heeft aangegeven dat hij vindt dat er voldoende ruimte moet blijven bij de wijk Ter Borch. De heer Bossina heeft gevraagd wat spreker bedoelde met een weg langs die wijk Ter Borch. Hiermee bedoelt spreker een zuidtangent die langs de Hoornseplas loopt naar de afslag naar de A7 bij Hoogkerk. Dat biedt nog een van de weinige mogelijkheden om de verkeersproblematiek voor de toekomst op te lossen. Die weg loopt daar een deel over Drents grondgebied en daarom vraagt spreker hoe de provincie denkt te waarborgen dat daar nog voldoende ruimte vrij blijft? Verder heeft hij gevraagd of tegemoet kan worden gekomen aan de wens om het fietspad dichters langs het Zuidlaardermeer te laten lopen. De inwoners van Tynaarlo tussen Groningen en Assen willen graag tot de groene long blijven behoren. Hoe gaat het college dit bewaken? Bij het plan Zuides wordt gesteld dat er alleen maar kan worden gebouwd als het verkeersprobleem daar voldoende wordt opgelost. Op welke manier wordt dit aan de vork gestoken?

De heer HAAR kreeg het warm van het feit dat de heer Swierstra cultuur en landschap een warm hart toedraagt. Hij hoopt dat uit de volgende monitoring dat ook iets meer blijkt. Ten aanzien van het landschap staat het er wel in, maar toch is er nog veel op de rails. Gelukkig dat mevrouw Edelenbosch aangeeft dat volgend jaar wat concretere plannen zijn te verwachten. De argumenten die zo af en toe worden aangevoerd komen soms ook net in de kraam te pas. De gedeputeerde zegt bijvoorbeeld eerst dat de prognoses die er waren onderhevig zijn aan economische ontwikkelingen, terwijl in de rapportage juist staat dat het bedrijfsleven in de regio Groningen-Assen minder internationaal is georiënteerd en daardoor minder conjunctuurgevoelig is. Dat is het tegenovergestelde. Optimisme is van nature een goede zaak maar het moet wel leiden tot realisme. Het nationaal stedelijk netwerk Groningen-Assen is een samenwerkingsverband tussen provincie en gemeenten. Het is altijd moeilijk voor de staten om vast te stellen welke invloed deze provincies daarop heeft en welke controle er is als het niet goed gaat. Waar moeten de staten zijn wanneer zij zaken in dat verband ergens op willen afrekenen? Communicatie is een uiterst belangrijke zaak in dit verband en de rapportage die er nu ligt is dan ook zeer te prijzen. Spreker denkt dat het verstandig is dat dit vaker gebeurt en dat het gebeurt op een andere wijze dan alleen maar schriftelijk. In onderling overleg moet dit kenbaar worden gemaakt en moet ook de bevolking bekend raken met wat er in het gebied in Noord-Drenthe en Groningen gebeurt. Dat dit een belangrijk gebied en een ontwikkelingsfactor van betekenis is, is spreker wel duidelijk.

De heer BOSSINA heeft geen antwoord gehad op zijn vraag over de zuidelijke randweg rondom Groningen, de knelpunten die daar liggen en de minister die daar voorlopig geen geld voor zegt te hebben. Het is een project dat met of zonder ZZL in ieder geval aangepakt moet worden.

De heer PETERS merkt op dat de gedeputeerde uitgebreid is ingegaan op de regie en hoe dat soms wat anders loopt. Spreker heeft geen antwoord op zijn vraag gehad over hoe het zit met de samenwerking tussen de provincies Groningen en Drenthe als het gaat om de lokale ontwerpopgave Peize-Norg, want in het rapport wordt aangegeven dat de provincie meer vaart moet maken, maar dat er kennelijk geen afstemming is. Dat is iets anders dan de regie. Hij heeft ook gevraagd of na de stuurgroepvergadering van december antwoord gegeven kan worden op de vraag wat die vergadering heeft opgeleverd en dat er niet moet worden gewacht op de voortgangsrapportage van het volgende voorjaar, aangezien de vergadering in december in de zin van besluitvorming erg belangrijk is. De gedeputeerde zegt dat ambities niet snel moeten worden bijgesteld, maar spreker vindt wel dat als er een dergelijk groot areaal aan kantoorruimte is dat leegstaat, hij zich afvraagt of de ambitie om kantoorareaal bij te bouwen wel moet worden gehandhaafd. Het hebben van ambities is niet verkeerd, maar dat betekent wel dat de

overheid moet nadenken over hoe er kan worden gestuurd om die ambities te realiseren zonder helemaal afhankelijk te zijn van de markt.

De heer SWIERSTRA antwoordt dat er een goed evenwicht in moet worden gevonden in de zin dat er voldoende voorraad aan kantoorruimte is, zodat de markt goed kan functioneren. Dat betekent dat er vooral ook in de totale ruimtelijke planning helder moet worden gemaakt wat op de langere termijn mogelijk is. Het invullen daarvan getuigt er in belangrijke mate van hoe een stad of dorp zich daar feitelijk ontwikkelt en of de markt daar wel of niet op inspringt. Spreker blijft van mening dat het goed is om juist met de lange termijnambitie in de hand, die er in ieder geval voor dit gebied is om allerlei mogelijke redenen, er een afgedwongen planning wordt gemaakt ten aanzien van de verschillende functies. Daar horen bedrijventerreinen en kantoren ook bij. Natuurlijk moet een verdere uitwerking van de plannen niet eerder ter hand worden genomen dan dat duidelijk is dat op middellange termijn de cijfers daar enige grond voor geven, want anders heeft het weinig zin. Toch moet er op dat punt wel een basisvisie worden neergelegd. Voor wat betreft de cijfers wordt er op allerlei mogelijke punten gemonitord. Dat geldt voor bedrijventerreinen en alles wat daarbij hoort. Dat geldt ook in kwalitatief opzicht in de zin dat het wat uitmaakt welk soort bedrijvigheid zich daar bevindt, en dat geldt ook voor de woningbouw. Op het moment dat de ontwikkelingen achterblijven op de planning, dan heeft de heer Haar gelijk dat dit voor een deel kan zijn veroorzaakt door de neergaande conjunctuur, maar dan wordt voorbijgegaan aan het feit dat de provincie Drenthe daarvoor ook al voor een belangrijk deel achter lag op de ontwikkelingen met betrekking tot de bedrijventerreinen en kantoren. De ambities op de langere termijn zijn gericht op een ander soort functie voor dit gebied en daar hoort deze ambitie gewoon bij. Op het moment dat de markt niet al te goed is, wordt er minder gebouwd. Ten aanzien van de woningbouw is het een heel algemeen probleem, want in Nederland bestaat al jarenlang een tekort aan woningen. Op alle mogelijke terreinen wordt er gezegd dat er te weinig woningen worden gebouwd. Dat is vooral een probleem van de volkshuisvesting en staat in verband met de spreiding van de soorten woningen die er zijn. Dit loopt in geheel Nederland gewoon achter en vandaar dat er vanuit het Rijk op wordt aangedrongen om meer en concreter te bouwen en te zorgen dat de plannen worden gehaald. Vandaar dat er ook een convenant is gesloten met betrekking tot de zogenaamde middelen in het kader van het Besluit locatiegeboden subsidies (BLS) en is het grote stedenbeleid er om ervoor te zorgen dat vanuit het Rijk die woningen met een extra impuls worden gebouwd. Willen de ambities van het nationaal stedelijk netwerk waar worden gemaakt, dan zal ervoor moeten worden gezorgd dat die ruimte er is en dat er kan worden gebouwd. Dat moet zo worden gedaan dat dit ook aantrekkelijk is voor de markt en dat betekent dat het in samenhang moet gebeuren met alle voorzieningen, met natuur en landschap, evenals openbaar vervoer en dergelijke. Vandaar dat er moet worden doorgesproken met het maken van die plannen en moeten deze plannen zodanig concurrerend zijn dat mensen naar dit gebied toe worden getrokken. Kijkend naar de cijfers van de afgelopen jaren concludeert hij dat er toch meer groei is gerealiseerd dan werd gedacht, vanuit de negatieve veronderstelling die momenteel leeft dat er een tijdelijke dip in de woningbouwproductie zit. Op de vraag op welke cijfers dit is gebaseerd verwijst hij naar een aantal stukken die in het provinciehuis voorhanden zijn. De commissie ontvangt van het ambtelijk apparaat eens in de zoveel tijd de woningbouwcijfers en prognoses worden hierin door deskundigen uitgerekend op basis van landelijke gegevens. Daarnaast zijn er voor de regiovisie aparte rekenexercities gemaakt. Voordat de besluitvorming plaatsvond over het convenant regiovisie zoals die er nu ligt, is er diverse malen in de stuurgroep op dit punt heel expliciet gesproken. Juist op dit punt is toen vastgesteld dat de vastgestelde lijn goed is.

De heer OLIJ merkt op dat het aardig zou zijn als er cijfermateriaal van buiten dit gebied en buiten deze regio beschikbaar was als vergelijkingsmateriaal. Wellicht dat een onafhankelijk bureau of instelling in die cijfers kan voorzien?

De heer SWIERSTRA antwoordt dat die cijfers ook komen van allerlei onafhankelijke organisaties en instellingen. Zeker in de regiovisie is een aparte toets uitgevoerd voordat de definitieve besluitvorming in de staten heeft plaatsgevonden. Al die cijfers wijzen er gewoon op dat dit de ambitie behoort te zijn. Op

het moment dat die planning niet wordt gehaald, dan zullen er maatregelen moeten worden genomen om juist meer te bouwen in plaats van minder. Op het moment dat dit niet zou worden gedaan en de belemmeringen voor het halen van die ambities niet worden weggenomen, dan wordt de totale ambitie van de regiovisie Assen-Groningen niet gehaald als het gaat om de stedelijke ontwikkeling en de sociaal-economische activiteiten. Op die manier is er sprake van een halfbakken ontwikkeling van het gebied, met alle negatieve gevolgen van dien voor het landschap en de voorzieningen in ieder opzicht. Er moet dus voor worden gezorgd dat er nu juist wel kan worden gebouwd. Dat is ook wat er vanuit het Rijk wordt aangegeven, waarom er BLS-convenanten worden afgesloten en extra geld beschikbaar wordt gesteld om ervoor te zorgen dat op die plekken gebouwd kan worden.

De heer OLIJ vraagt hoe actueel de beschikbare cijfers momenteel zijn.

De heer SWIERSTRA antwoordt dat nog geen jaar geleden de regiovisie is vastgesteld, dus de cijfers zijn ook nog geen jaar oud. Vlak voor het moment van vaststelling van de regiovisie is opnieuw naar de cijfers gekeken en is er een hele discussie geweest in de stuurgroep van de regiovisie op dit punt. Bestuurders stellen dan dezelfde soort vragen aan de deskundigen en wordt er gediscussieerd of hieraan goed wordt gedaan of niet, of dit de juiste ambities zijn, of het de vertaling is van landelijk beleid, wat de provincie zelf wil en of het realistisch is of niet.

De monitoring over de komende jaren zal iedere keer weer aangeven of de regiovisie op de juiste lijn zit of niet.

De heer SMIDT is verbaasd over het standpunt van de heer Olij dat hij met zoveel wantrouwen de uitgangspunten van de regiovisie ten aanzien van de woningbouwproductie hanteert. Hij kan het betoog van de heer Swierstra wel volgen. Begin dit jaar is het convenant getekend en nu blijkt al dat er een belemmering voor de woningbouw ligt bij de bestemmingsplannen, terwijl spreker daarvoor had begrepen dat het achterblijven van de woningbouw juist iets te maken had met projectontwikkelaars en grondposities. Hij is het eens met de heer Swierstra dat in beheerste mate en goed doordacht de poort moet worden opengezet voor woningbouw. Of die woningen uiteindelijk gebouwd gaan worden, heeft sterk te maken met de conjunctuur van dat moment. Tegenwoordig hoort hij echter dat veel mensen een huis zoeken en er is dus een vorm van relatieve woningnood. De prijzen van huizen zijn extreem hoog, wat de toegang tot de woningmarkt door starters erg hoog maakt. Hij verbaast zich dan ook over het feit dat de heer Olij twijfelt aan de ambitie die nu is neergelegd.

De heer OLIJ antwoordt dat de heer Swierstra in zijn betoog zelf al aangeeft dat de lat vaak zelfs iets te hoog wordt neergelegd. Als dat zo is, namelijk dat de lat te hoog ligt, dan vindt spreker dat de lat naar beneden moet.

De heer SWIERSTRA antwoordt dat dit jaar uitvoerig is gesproken over de noodzakelijke sociaal-economische ontwikkeling van deze regio en de noodzaak om daarin de positie van Groningen en Assen verder te versterken. Dat is een ambitie die hij heeft en die ook de staten steeds hadden, juist om die ontwikkeling mogelijk te maken en om ervoor te zorgen dat in Drenthe jonge mensen aan het werk kunnen komen en blijven. Dat moet voor een sociaal-democraat toch een belangrijk thema zijn? Volkshuisvesting is daarbij een buitengewoon belangrijk onderwerp. Er moet sprake zijn van een concurrerende woningmarkt in kwalitatieve zin en in prijstechnische zin en voor de woningmarkt zelf is het van het grootste belang dat er voldoende voorraad is in de verschillende segmenten om er zo voor te zorgen dat ook sociaal zwakkere groepen kunnen toetreden tot de woningmarkt. Daar is op dit moment onvoldoende sprake van en dat is in het gehele land te zien. Daarom is het van het grootste belang dat die ambitie hoog wordt gehouden en zodra er wordt gezegd dat het iets minder gaat dan werd gehoopt, dan is het niet goed om de ambities naar beneden bij te stellen, want daarmee wordt het probleem alleen maar vergroot. Als uit de periodieke monitoring blijkt dat helaas de woningbouwontwikkeling niet zo kon worden gestuurd dan was gewenst, dan is het volstrekt logisch dat er op dat moment wordt besloten om een bestemmingsplan of een bepaalde fase daarvan voorlopig niet te realiseren, maar om eerst de keu-

ze te maken om andere locaties vol te bouwen. Op die manier kan ervoor worden gezorgd dat er op die andere locaties vanuit een andere afweging nog voldoende bouwmassa is, die ook vanuit oogpunt van voorzieningen en openbaar vervoer goed bereikbaar is. Er moet dus niet worden afgezien van het gehele plan, want vanuit de visie op het gebied moet een planning worden gemaakt en operationeel worden, daar in de loop van de tijd elementen zijn vastgesteld. Vandaar die monitoring. De gezamenlijke overheden voeren dus de regie over een ontwikkeling die zij in het noorden met elkaar willen en dat doen zij heel realistisch, praktisch en flexibel. Dat zit dus allemaal in het convenant en het voornemen bestaat om naar de samenleving toe ook nog meer te communiceren. Het is goed om dus de discussie over de woningbouw te blijven voeren, maar daarbij moeten wel de ambities hoog worden gehouden.

De heer BAAS vraagt of hetzelfde geldt voor de vraag naar kantoorruimte.

De heer SWIERSTRA antwoordt bevestigend. Kantoren staan op bedrijventerreinen en ook daarvoor wordt constant berekend wat de behoefte eraan is en wanneer het volgende bestemmingsplan wel of niet aan snee moet. Dat is niet alleen maar een kwestie van aantallen, maar ook een kwestie van kwaliteit. Het kan op een gegeven moment nodig zijn om een bedrijventerrein te renoveren en het zodoende weer up to date te maken, zodat er weer een goed vestigingsklimaat ontstaat. Om oude bedrijventerreinen te revitaliseren kan het nodig zijn om eerst elders nieuwe ruimte te creëren, omdat anders een dergelijk bestaand bedrijventerrein niet kan worden aangepakt. Dat zijn de afwegingen die ertoe kunnen leiden dat ogenschijnlijk de indruk wordt gewekt dat er meer bedrijventerreinen worden aangelegd terwijl de markt lijkt aan te geven dat er theoretisch genoeg beschikbaar is.

Ten aanzien van de heer Wieringa en zijn vraag over het Kolibri-project, merkt spreker op dat het Rijk best voorstander is van dit project, maar dat het Rijk hieraan niet wil meebetalen. Het Kolibri-project is echter zo'n belangrijk onderdeel in de totale ruimtelijk-economische ontwikkeling van het gebied, dat er geen sprake van is om dit op de tocht te zetten omdat het Rijk er geen geld voor over heeft. Het antwoord op de overige vragen zit of in de verkeer- en vervoersplannen die de heer Wieringa al kent, of in het POP.

Ten aanzien van de vraag van de heer Bossina over de zuidelijke ringweg antwoordt hij dat dit wel degelijk een groot knelpunt is. Op dit moment is de provincie doende om in de netwerkanalyses die worden gestart andermaal aan het Rijk duidelijk te maken dat er wel degelijk knelpunten zijn en dat de oude afspraken moeten worden gehanteerd en gehandhaafd om zodoende die problematiek zo snel mogelijk op te lossen. Er is een aantal projecten reeds in gang, maar er is een aantal fundamentele ingrepen die op de langere termijn echt nodig zijn. Deze worden opgehouden omdat het Rijk zichzelf in een kringetje achterna loopt door te zeggen dat er eerst flankerende maatregelen moeten komen alvorens het probleem kan worden opgelost, terwijl het Rijk aan de andere kant juist niet echt meewerkt aan die flankerende maatregelen. Het is dus een soort van vicieuze cirkel waarin de provincie zit en dit geldt niet alleen voor de zuidelijke ringweg, maar ook ten aanzien van een aantal andere verkeersknelpunten. De focus ligt op dit moment wel erg op de acute knelpunten in de Randstad en veel minder op de structuur van totaal Nederland. Daarvan is de zuidelijke ringweg bij Groningen het slachtoffer. Hier moet volop mee worden doorgegaan en de noordelijke provincies leggen zich zeker niet neer bij een minister die op basis van haar eigen analyses nergens knelpunten ziet.

Langs deze weg hebben de staten invloed op de regiovisie en op vele andere momenten kunnen de staten spreken en andere bestuurders ter verantwoording roepen over de regiovisie en de herijkingen daarvan. Verder kan die invloed worden uitgeoefend bij de uitwerking van die regiovisie in concrete plannen, die aan de orde komen in gemeenteraden of in de staten. Daar zullen raadsleden of statenleden op een gegeven moment moeten toetsen of hun college op de juiste manier bezig is met de uitvoering van dit beleid en hoe zich dit met elkaar verhoudt. Indien zich na december van dit jaar belangrijke ontwikkelingen voordoen, dan zal het college zich er niet van weerhouden om de commissie daar veel eerder over te informeren dan bij de behandeling van de Voorjaarsnota.

Mevrouw EDELENBOSCH antwoordt ten aanzien van de vraag over de afstemming tussen Groningen en Drenthe over de ontwerpogave Peize-Norg dat als het voorontwerp en het basismateriaal van de

regioplanning klaar is, dit ook weer opgepakt zal worden. Er is een afstemming gemaakt om de randvoorwaarden voor het groene gebied van de kleine locaties en voor de kleine stedelijke ontwikkeling eerst voor elkaar te krijgen, alvorens dit kan worden opgepakt.

(De voorzitter schorst de vergadering van 11:50 tot 11:55 uur).

11. Nota van aanbieding Begroting 2006

De heer HEETEBRIJ heeft een vraag ten aanzien van een stuk tekst op pagina 54 over het GGOR. Daar wordt gesproken over het feit dat betere afspraken moeten worden gemaakt over de monitoring van de verdroging. Hoe staat het nu met die betere afspraken? Als vanaf 2006 dat meetnet moet worden aangepast, dan moeten toch nu die afspraken zo onderhand wel gemaakt zijn? Als die afspraken niet gemaakt zijn, wat gaat het college daar dan nog aan doen?

De heer BAAS heeft op onderdelen de zaak redelijk kunnen bekijken, maar in zijn totaliteit heeft de fractie van de ChristenUnie erg weinig tijd gekregen om de begroting in zijn geheel te kunnen bestuderen. Er zat iets van tien dagen tussen en wellicht dat dit voor grote fracties iets minder problemen oplevert, maar voor een kleine fractie is die tijd te beperkt omdat ieder statenlid een flink deel van de begroting moet doorworstelen. Een aantal aspecten zal door hem nu niet worden behandeld, maar wordt meegenomen in zijn reactie tijdens de statenvergadering. Bij de tussentijdse rapportage heeft hij een opmerking over het hoofdstuk dat betrekking heeft op de liberalisering van de energiemarkt, die financieel niet helemaal loopt zoals het in de begroting zou moeten lopen. Er kan op dit moment alleen via bestuurlijke druk worden geprobeerd deze projecten in het kader van de Liberalisering Energiemarkt Drenthe (LED) weer vlot te trekken, maar omdat de provincie Drenthe geen opdrachtgever is, gaat dit kennelijk moeilijk en kan de provincie hooguit stimuleren. Hoe staat het nu met dit stimuleren en hoeveel druk wordt er op de ketel gezet, voor zover dat mogelijk is? Spreker vindt dit een onbevredigende situatie. Nadere zaken voor behandeling in de begroting zal hij naar voren brengen bij de algemene beschouwingen.

De heer PETERS sluit zich aan bij de heer Baas. Bij een zinvolle inhoudelijke discussie hoort een goede en gedegen voorbereiding en als de stukken zo laat worden toegezonden als nu het geval is, dan is dat erg moeilijk. Al eerder in dit voorjaar is die opmerking gemaakt en het college heeft toen toegezegd dat de stukken tijdig zouden worden toegezonden. Twaalf dagen voor de tijd vindt spreker niet tijdig. Waarom lukt het nu de provincies Groningen en Fryslân wel om op 12 juli 2005 de stukken klaar te hebben, terwijl de provincie Drenthe daar zo laat mee is? In het persbericht dat verscheen naar aanleiding van het verschijnen van de begroting stond onder meer dat het platteland een impuls krijgt van € 5 miljoen. Volgens zijn fractie is dat echter staand beleid en is hier weinig nieuws onder de zon. Onder het kopje platteland staat dat het college zich inzet om het banenverlies in de landbouw een halt toe te roepen en het aandeel in de werkgelegenheid van deze sector op 5% te houden. Kan het college aangeven hoe het dat wil bereiken? In de aanbiedingsbrief gaat het onder anderen over het Kolibri-project. Hier maakt het college de principiële keuze in verband met het uitstellen vanaf 2006 om het begrote geld anders in te zetten en toe te voegen aan de Investeringsreserve verkeer en vervoer. Bovendien neemt het college vast een voorschot voor de vaarverbinding Erica-Ter Apel en de N33. Zijn opvatting is dat het geld ingezet moet worden waarvoor het is bedoeld, namelijk voor verbetering van de bereikbaarheid in het gebied Assen-Groningen. De vraag is of het college overwogen heeft het geld bijvoorbeeld in te zetten om met voorrang vrij liggende busbanen aan te leggen om zo op korte termijn knelpunten op te lossen. Bij punt 4.0, de waterhuishouding, valt hem op dat bij de verschillende onderdelen de apparaatskosten in 2006 flink hoger zijn dan in 2005 en in sommige gevallen wel meer dan 50%. Hoe is dit te verklaren? Bij het landelijk gebied wordt de investeringsregeling landelijk gebied genoemd die met ingang van 2007 beschikbaar komt voor de provincie. Het voorstel van zijn fractie is, gelet op de brede toepassingsmogelijkheden van het fonds, waaronder natuur, landschap, water en landbouw, om begin volgend jaar een soort van werkconferentie te organiseren om met alle fracties te spreken hoe dit ingevuld kan worden. In de begroting is aangegeven dat in dit kader in noordelijk verband zal worden samengewerkt. Kan de

gedeputeerde aangeven wat daarin de rol van provinciale staten in de drie provincies is? Waar is die rol terug te vinden? In 7.2. staat dat er steun is voor overname van agrarische bedrijven. In de vergadering van de Statencommissie Milieu, Water en Groen van mei 2005 heeft de gedeputeerde aangegeven met het Drents Agrarisch Jongeren Contact (DAJK) te gaan praten over een provinciale aanvulling op de landelijke subsidieregeling voor bedrijfsopvolging. Het DAJK heeft toen gevraagd om een bedrag van € 250.000,--. Dat heeft zijn fractie toen ook ondersteund. Heeft dit overleg inmiddels plaatsgevonden? De inplaatsing van melkveehouderijen duurt volgens de tussenbalans langer dan verwacht vanwege procedures in verband met ruimtelijke ordening. Er is aan het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) gevraagd om verschuiving van de einddatum naar 2007. In de begroting staat op pagina 121 dat er minder middelen nodig zijn en dat deze middelen zullen worden aangewend voor het realiseren van landbouwdoeleinden in landinrichtingsprojecten. Hij wil graag geïnformeerd worden over de stand van zaken omdat hij uit eerdere berichtgeving de indruk kreeg dat er veel belangstelling is. Het Rijk gaat de ecologische verbindingzones niet langer meer subsidiëren, tenzij er sprake is van bestuurlijke en juridische afspraken. Welk deel van de in POP II aangegeven ecologische verbindingzones kunnen nu niet meer worden gerealiseerd en heeft dit ook betekenis voor de Wet ammoniak en veehouderij(Wav)-kaart? Dan moet er uiteindelijk 2.800 ha aan robuuste verbindingzones worden gerealiseerd in vooral het Hunzedal en Zuidwolde. Er zal gewerkt worden aan de begrenzing van die zones, maar dat roept een aantal vragen op, temeer daar er vanuit Overijssel ook vraagtekens worden geplaatst. Hoe is nu de areaalverdeling tussen die beide gebieden? Kan er ook geschoven worden als er in het ene gebied veel weerstand is en het maar niet lukt? Vanuit de staten is reeds meerdere malen aangedrongen op meetbare doelen binnen de kaderstelling die door de staten is aangegeven. Er is sprake van een heel leerproces en de werkgroep programmabegroting is daar druk doende mee. Hij vindt dat het college op een aantal punten beter zijn best moet doen. Als voorbeeld noemt hij dat op pagina 118 van de begroting, waarbij bij punt 5, overig milieu, als streefwaarde het cijfer 10 is opgenomen. Waar slaat dit op, mede in verband met de in de kolom daarvoor genoemde indicator? Het is voor hem niet te begrijpen, dus ook niet te controleren. Hetzelfde geldt eigenlijk voor ruimtelijke ordening op pagina 232 van de productenraming. Daar wordt gesproken over "zuinig ruimtegebruik", "goed leef-milieu" en "voldoende, aantrekkelijke en doelmatig ingerichte bedrijventerreinen". Dat is terminologie die niet te meten is en daarmee niet te controleren. In de productenraming leest hij dat er geld is begroot voor de provinciale Vrouwenadviescommissie (VAC) voor woningbouw. Hoe vaak heeft deze commissie advies gegeven aan het college in het afgelopen jaar?

De heer SMIDT heeft bij de algemene beschouwingen aangegeven dat hij het belangrijk vindt dat er beheersplannen komen voor de vogel- en habitatrichtlijngebieden. Hij heeft gezien dat het college dit over wil nemen, maar in een tempo waarbij het wel erg krap wordt, want de nieuwe Natuurbeschermingswet (NB-wet) vereist dat per 1 oktober 2008 die plannen al zijn afgerond. Hij heeft desondanks waardering voor het feit dat het opgepakt wordt. Wat hij ook ziet is dat een behoorlijke beleidsintensivering plaatsvindt bij de apparaatskosten voor de nationale parken. Nu neemt hij aan dat de nationale parken ook allemaal vogel- en habitatrichtlijngebieden zijn en dat de vijf die komend jaar worden aangepakt, in ieder geval de drie nationale parken bevatten. Als dat niet zo is dan hoort hij dat graag. Een van de taken van een overlegorgaan is een beheers- en inrichtingsplan te maken voor die nationale parken, maar voor zijn gevoel loopt dit sterk samen met een beheersplan in het kader van de NB-wet. Er zou dan ook kunnen worden bezuinigd op de nationale parken omdat daarop geen inzet nodig is. Die intensivering is niet gering, want voor 2006 wordt het bedrag van € 450.000,-- met € 170.000,-- verhoogd en die intensivering gaat door tot € 230.000,-- in 2009, terwijl dit in de meerjarenraming van de begroting van 2005 nog helemaal niet was voorzien. Wat heeft het college bewogen om zoveel extra inzet te plegen voor de nationale parken? Wat heeft de Drentse burger daarbij te verwachten? In de tussenrapportage over de Begroting 2005 blijkt dat het budget voor de aankoop van de relatienotagebieden halverwege het jaar al voor 90% is besteed. Hoe ziet dat plaatje er voor komend jaar uit? Betekent het dat er dit jaar al gestopt wordt met het aankopen van die gebieden of betekent het dat er geld wordt geleend voor volgend jaar? De vraag werpt zich op hoe het met de ambitie zit en in hoeverre deze in overeenstemming is met de mogelijkheden? Er is altijd door hem gezegd dat de VVD ervoor kiest om het be-

staande beleid uit te voeren als er financiële krapte is. Verder moet worden voorkomen dat er grond wordt aangekocht die niet te verkopen is. Dat is de vorige keer ook gezegd toen de aankoopstop van kracht was. Ten aanzien van de ecologische verbindingzones heeft de provincie ook ambities en stelt volgend jaar nog 40 km te willen realiseren. In hoeverre is de provincie daaraan gebonden? Het Ministerie van LNV betaalt wellicht voor een deel niet mee. In feite zijn er nog drie robuuste verbindingzones, want er is er ook nog één bij Vledder. Die wordt nergens meer genoemd. Betekent het dat het college afziet van die ambitie? De heer Peters heeft ook al gezegd dat in ruimtelijke ordening en volkshuisvesting, terug te vinden op pagina's 169 tot en met 179, een bedrag van bijna € 70 miljoen omgaat. De teksten die daar staan zijn vrijwel gelijk aan de begroting van vorig jaar. Kwantitatief is dit onderdeel voorts absoluut niet te beoordelen en fracties kunnen niet terugvinden wat er met hun moties en amendementen is gebeurd die zijn ingediend in het kader van het POP en de Begroting 2006 bij de algemene beschouwingen. Zijn fractie worstelt dan ook met de vraag of dit serieus moet worden genomen. Als hij dat wel doet, dan is de vraag of de VVD-fractie zichzelf wel serieus neemt, temeer omdat vorig jaar hetzelfde is geconstateerd. Spreker verwacht een goed antwoord waarom daar geen kwalitatieve kengetallen in staan. Hij is er in ieder geval niet tevreden over, want de tekst is vrijwel gelijk maar de cijfers wijken nogal sterk af. In de Begroting 2005 was voor de meerjarenraming in 2006 voor de Regiovisie Assen-Groningen een bedrag van € 3,7 miljoen aan programmakosten gekoppeld en nu is dat plotseling zonder verklaring voor die afwijking verlaagd naar € 450.000,-. Bij stedelijke vernieuwing gebeurt juist het omgekeerde, want daar was bij de begroting voor 2005 € 2,5 miljoen voorzien, terwijl het in de begroting voor 2006 een bedrag van € 55,7 miljoen wordt. Er is dus behoorlijk veel geschoven in die twee posten, terwijl dit nergens door middel van tekst wordt verklaard. Dat maakt wel dat er in het persbericht wordt vermeld dat er veel meer aan stedelijke vernieuwing wordt gedaan, maar in de Regiovisie Assen-Groningen ging het geld waarschijnlijk ook al op aan stedelijke vernieuwing. De VVD-fractie vindt op dit punt de begroting onvolledig, onduidelijk en eigenlijk niet te beoordelen.

De heer SMIT heeft een vraag over pagina 66 van de Begroting 2006, bij het onderdeel duurzame projectontwikkeling. Daar staat aangegeven dat er een nulmeting is gedaan in 1998 en dat er toen een emissie was van 5,2 miljoen ton CO₂ en dat er naar een reductie wordt gestreefd tot een half miljoen ton CO₂ in 2010. Hoe zijn deze cijfers tot stand gekomen? Zijn dit landelijke statistieken die naar Drenthe zijn vertaald of zijn dit metingen die daadwerkelijk in Drenthe zijn gedaan? Is het college met een reductie tot een half miljoen ton CO₂ op het niveau van het verdrag van Kyoto? Of gaat het college daarmee iets verder? Kan het college aangeven hoe het met de emissie van CO₂ op dit moment is gesteld?

Mevrouw BERKMAN heeft haar betoog in twee onderdelen uitgesplitst, namelijk in mobiliteit en ruimtelijke ordening. Zij is uitgegaan van het grote persbericht dat het college aan de burgers heeft gestuurd. In dat persbericht staat dat flink aan de weg gaat worden getimmerd, zodat de burger comfortabeler, sneller en veiliger op de plaats van zijn bestemming kan komen. Dat kan met de auto, de fiets of met het openbaar vervoer. In de begroting vindt zij wel veel over de bereikbaarheid per auto terug en zeker naar de stedelijke gebieden, maar de fiets wordt in dit persbericht wel als belangrijk aangegeven. Hoeveel is er nu begroot voor het Drentse fietsnet? Voor het openbaar vervoer wordt € 3 miljoen begroot, inclusief het Kolibri-project. Hoe is de verdeling daarvan? Dat is namelijk niet helemaal terug te vinden. De mobiliteit te voet is wel aangeduid als speerpunt, maar is in zijn geheel niet terug te vinden in de stukken. Dat is eigenlijk wel raar. Op pagina 36 staat dat er nog kansen liggen voor het college voor deze periode in de Reserve verkeer en vervoer. Wat voor kansen worden daarmee bedoeld en hoeveel geld is er nog in de reserve? Bij duurzaam beheer op pagina 46 staan wel apparaatskosten genoemd, maar geen programmakosten. Hoe kan dat? Op pagina 50 staat bij het staatje verbetering infrastructuur dat hoewel de programmakosten verminderen, de apparaatskosten verdubbelen. Hoe zit dat? Over het onderwerp ruimtelijke ordening zijn er, net als bij verkeer en vervoer, bij de onderdelen geen nulmetingen, streefwaarden en realisatiewaarden te vinden. Zij vindt dat er juist bij dit onderdeel, waarbij naar het POP wordt verwezen, kansen liggen om de cijfers vanuit het POP bijna rechtstreeks in de begroting neer te zetten. De cijfers zijn bekend. Dan wordt er nog gesproken over doelstellingen. Er staat dat er sprake is van toename van woningbouw in het stedelijk gebied. Om hoeveel toename gaat het? Hoeveel wil de

provincie dan en wat gaat het kosten? Verder wil de provincie voldoende bedrijventerreinen, maar deze doelstelling is nogal wazig, want wat is voldoende? Hoeveel bedrijventerreinen wil de provincie en waar? Hoe is dit financieel in de begroting terug te vinden? Het is dus niet meetbaar.

De heer KUIPER merkt op dat alle algemene dingen door zijn fractie in de Statencommissie Bestuur, Financiën en Economie (BFE) meegedeeld zullen worden. Het is lastig om hier op een structurele manier over te praten, want om tot een goede afweging en een goed overzicht te kunnen komen, moet hier goed over door kunnen worden gediscussieerd. Daarover zal zijn fractie tijdens de vergadering van de Statencommissie BFE het een en ander zeggen. Los van de inhoudelijke opmerkingen van mevrouw Berkman, heeft hij nog een paar algemene opmerkingen die aandacht behoeven. Op pagina 51 gaat het bij punt 4.0 over de waterhuishouding. Wat daar staat krijgt zijn goedkeuring, want het is uitstekend beleid. Verder mist hij wel iets, want het is al de vierde keer dat hij er tijdens een begrotingsvergadering op wijst dat de provincie heel sterk werkt aan kwantiteit, maar de kwaliteit afdoet met een enkele opmerking. Die opmerking staat op pagina 55, waar wordt gesproken over realiseerbare doelstellingen en het formuleren van bijpassende maatregelen. Daarbij gaat het over de kwantiteit, maar hoe wordt dit verder uitgewerkt? Spreker weet wel dat dit voor het grootste deel tot de verantwoordelijkheid van de waterschappen behoort, maar het is natuurlijk wel zo dat als er een opmerking over wordt gemaakt, er enige uitwerking mag volgen. Dat vindt hij dus niet terug. Iets dergelijks merkt hij ook op ten aanzien van pagina 64 waar bij milieu algemeen de programmalijn veiligheid en duurzaamheid staat. Daar staat tussen haakjes dat er sprake moet zijn van externe integratie van milieu, veiligheid en duurzaamheid binnen andere programmalijnen. Dat is een goed uitgangspunt. Een tijdje geleden is aan de fractie van Groen-Links toegezegd door de vorige gedeputeerde dat er dwarsverbanden naar andere gebieden zouden worden gemaakt en dat dit zichtbaar gemaakt zou kunnen worden via de beleidsbrieven. Er zou een klein paragraafje in worden opgenomen over de realiseerbaarheid van de doelstellingen die er zijn geformuleerd over duurzaamheid en integratie van milieu en veiligheid op dit beleidsgebied. Daarbij kan het gaan over aanleg van wegen, toerisme, recreatie, handhaving en het scheppen van werkgelegenheid. Wanneer daar stukken over worden geproduceerd, dan dient een paragraaf te worden opgenomen over welke gevolgen dit heeft ten positieve of negatieve voor de duurzaamheidsdoelstelling die elders is geformuleerd. Dan is er een programmaonderdeel met betrekking tot gebiedsgericht beleid. Hij wil in dit verband een compliment maken, want er is al uitvoering gegeven aan het betrekken van de staten bij een soort van conferentie over de gelden die beschikbaar zijn in het kader van het Investeringsbudget Landelijk Gebied (ILG). Spreker ziet met plezier deze conferentie tegemoet. Verder leest hij op pagina 137 een financieel totaaloverzicht bij de verbetering economisch perspectief van de agrarische sector. De bedragen die daar staan vermeld bedragen in 2006 € 308.851,--. Dat is wel correct, maar daarboven staat een streepje. Dat streepje staat bij de totale baten. Dan kijkt spreker verder naar de productieraming voor 2006 en dan staat daar vermeld wie er allemaal in een cofinanciering kan bijdragen. Daar wordt een opsomming gegeven van wie daarbij betrokken kan worden, waarbij de agrarische organisaties en het Ministerie van LNV onder anderen worden genoemd. Daarbij zou kunnen worden gezegd dat deze organisaties ook bij cofinanciering kunnen worden betrokken. Is er door het college naar toegevoerd om de op pagina 177 genoemde organisaties te betrekken bij cofinanciering?

De heer SLAGTER kan niet ontkennen dat er veel zorg is besteed aan de overzichtelijkheid van de verschillende onderdelen van de begroting. Het taalgebruik is vrij helder, maar de transparantie is vooral bedoeld voor statenleden en niet voor buitenstaanders. Ten aanzien van de begroting zelf, en dit geldt vooral voor verkeer en vervoer, is te zien dat het collegeprogramma en wat het college zich heeft voorgenomen, zo langzamerhand een duidelijke financiële vertaling binnen de begroting krijgt. Hij kan zich voorstellen dat daar een discussie over plaats zal vinden. De begroting krijgt hierdoor een wat andere inslag, want van een conserverende begroting wordt overgestapt naar een actiever investeringspatroon. De PvdA acht die begroting toch nog solide genoeg, maar hij zal daar niet te veel op ingaan. Aan de format is veel aandacht besteed, maar toch is er sprake van vele witte vlekken. Daar zal toch weer een nieuwe discussie over ontstaan want de streefwaarderealisatie is heel vaak open gelaten. Enerzijds zal dat zijn omdat de gegevens daarvoor niet bekend zijn, maar anderzijds omdat er heel lang over moet

worden nagedacht om iets concreets bij sommige streefwaarden te vermelden. Het nemen van een smart programma als model lijkt heel professioneel, maar brengt ook heel veel met zich mee want de provincie roept hiermee steeds weer nieuwe vragen over zichzelf af omdat heel veel dingen niet zijn in te vullen. Daar komt bij dat het ook het gevolg is dat er op onderdelen heel veel informatie wordt geboden en dat de transparantie daar dan ook weer onder te lijden heeft.

De heer PETERS merkt op dat de heer Slagter begint te zeggen dat in de begroting helder taalgebruik wordt gebezigd als het gaat om het beschrijven van de doelen. Zojuist heeft spreker daar ook een aantal voorbeelden van gegeven. Noemt de heer Slagter dat nu helder taalgebruik?

De heer SLAGTER antwoordt dat hij vindt dat er over het algemeen sprake is van helder taalgebruik. Op het moment dat er meer inhoud zou zijn verwacht, dan kan niet worden gewezen naar de helderheid van het taalgebruik. Wel mist hij belangrijke informatie, maar dat is een ander punt.

De heer PETERS vraagt hoe de heer Slagter dan controleert of er sprake is van zuinig ruimtegebruik of dat er een goed leefmilieu of voldoende bedrijventerreinen moeten zijn. Hoe controleert de heer Slagter dit?

De heer SLAGTER antwoordt dat het om een andere interpretatie van het woord helderheid gaat. Spreker heeft het hier puur over de leesbaarheid van de taal. Als het gaat om feitelijke gegevens dan worden die vaak gemist, maar spreker heeft net al aangegeven dat die witte vlekken er zijn. Deels zullen die witte vlekken in de toekomst worden ingevuld, terwijl op onderdelen genoeg moet worden genomen met het feit dat die witte vlekken niet ingevuld zullen worden omdat de materie zodanig zacht is dat hierover geen harde gegevens kunnen worden verzameld.

De heer PETERS vraagt of de PvdA dit dan voldoende vindt om de controlerende functie uit te kunnen oefenen.

De heer SLAGTER antwoordt ontkennend, want op onderdelen mist hij gegevens, maar dat heeft hij al aangegeven. Aan de andere kant vindt hij ook dat een statenlid geen accountant of boekhouder is en dat hij dat ook niet wenst te worden. Het gaat hem erom dat er politieke keuzes zijn gemaakt en dat hij zich afvraagt of die ook worden verwezenlijkt op een manier dat dit verantwoord is, en die verantwoording vindt hij niet terug. De vraag is welke gegevens hij daarvoor nodig heeft. Zo krijgt hij gegevens die hij niet nodig heeft, terwijl hij op belangrijke onderdelen juist gegevens mist. Hij zal daarop doorvragen en het college verzoeken die gegevens op een bepaald moment wel te geven. Dit smart programma is goed wanneer er hele harde stof is, maar binnen het beleid van de provincie zijn er ook zachte sectoren.

De heer BAAS is het juist bij globale bestudering van de begroting opgevallen dat daar waar de minste mogelijkheden zijn om zaken "smart" neer te zetten, zoals bij cultuur en welzijn, het daar beter is gelukt dan bij de wat meer kwantitatief bepaalde productgroepen zoals parkeren, vervoer en volkshuisvesting. Dat heeft vragen bij hem opgeroepen die hij niet hier maar ergens anders moet deponeren.

De heer SLAGTER spreekt dit op onderdelen niet tegen.

De heer SMIDT verbaast zich over de houding van de PvdA, want bij het POP en de algemene beschouwingen is door de PvdA een aantal moties ingediend over woningbouw en de voorraad huurwoningen. Dit is gebaseerd op concrete cijfers en op basis van de kwantitatieve toelichting bij de begroting ruimtelijke ordening kan niet worden gecontroleerd wat er met de moties van de PvdA is gebeurd. Is de PvdA daar nu tevreden over?

De heer SLAGTER antwoordt dat hij dat niet heeft gezegd. Hij zal daar in het algemeen nog op terugkomen. In het algemeen concludeert hij dat de provincie op het gebied van dit beleidsterrein toch als

toeschouwer functioneert. In de kaderstelling die hier op hoofdlijnen wordt weergegeven gaat het over de bereikbaarheid van de grote steden, de invoering van Duurzaam Veilig fase II en de herkenbaarheid van de wegen op zich. Deze dingen staan hier niet ter discussie. Voorts is te zien dat de staten veel minder invloed hebben op de keuze binnen die lijnen en dat heeft te maken met gegevens die zijn terug te vinden in de begroting. Het heeft niet alleen daarmee te maken, want ook op de aanloop tot de beleidsvorming heeft de provincie geen grote invloed. Het is weliswaar een stokpaardje van spreker.

De heer KUIPER vraagt wat voor conclusies de heer Slagter uit zijn uitspraak trekt dat provinciale staten hier op een niet adequate manier bij betrokken worden. Welke conclusies trekt de gedeputeerde daar dan uit?

De heer SLAGTER antwoordt niet overal uit te kunnen komen. Op het antwoord op de gestelde vraag zal hij straks nog terugkomen door een suggestie te doen. Over het onderdeel beheer en onderhoud kan hij hetzelfde verhaal houden. Er is destijds afgesproken dat er gestuurd zou gaan worden via contractmanagement en daarbinnen is afgesproken dat niveau 7 de norm is en hierop zijn de subsidie- en normbedragen vastgesteld. De vraag is hoe bewust de staten norm van niveau 7 hanteren, want het bepaalt de budgettering van de begroting op dit gebied. Voor de staten is het lastig om hier een eigen kleur aan te geven. Voor een statenlid is het lastig om hieraan een eigen kleur te geven en toezicht te houden. Ook op de efficiëntie van de uitvoering van de programma 's in de praktijk heeft hij weinig zicht. Destijds heeft hij vragen gesteld over het deel van de middelen wat overblijft bij aanbesteding, want er blijkt ruimte te bestaan. Indien er wordt gevraagd wat daarmee gebeurt, dan blijkt het heel moeilijk om daar transparantie in te krijgen. Bij dit beleidsterrein moet de nadruk worden gelegd op de controlerende taak van het college en daar dient bij dit beleidsterrein ook de nadruk op te worden gelegd. Het gaat dan over transparantie bij de begroting en de jaarrekening, waar nu voor een deel aan wordt gewerkt. Spreker kan zich voorstellen dat er op zoek wordt gegaan naar meer informatie en zijn voorstel is dan om op deelgebieden van dit terrein de Rekenkamer een opdracht te geven om dingen uit te zoeken, bijvoorbeeld over hoe zaken verlopen en hoe investeringspatronen lopen. Hoe verhouden de keuzes die er zijn gemaakt zich met de doelstellingen die er worden nagestreefd? Dit verhaal zou ook op andere terreinen kunnen worden gehouden en daar is spreker zich wel van bewust.

Hij heeft gemerkt dat het onderscheid tussen programmakosten en apparaatskosten bij hem vraagtekens oproept. Op pagina 55 van de beleidsbegroting van het wegennet, vindt spreker een verhouding van € 8 miljoen tot € 3 miljoen. Wordt hiernaar gekeken en worden er normeringen gehanteerd? Op pagina 49 gaat het over informatie, die hier wel zeer beperkt is. De vraag is waarom in dit geval geen kengetallen bij de beleidsaccenten worden opgenomen. Bij het Kolibri-project heeft hij begrepen dat de herbestemming naar een negatieve positie van de reserves gaat en dat dit voorlopig een opmerking is over de vaarverbinding Erica-Ter Apel en de N33. Op basis waarvan zijn deze keuzes zo snel gemaakt, want het gaat over lange termijnzaken? Waarom is er geen breedtebegrotingsafweging gemaakt, want hij kan zich voorstellen dat bij het vrijkomen van een dergelijk bedrag er gekeken gaat worden naar het hele beleidsterrein. Ten aanzien van het project LED staat het een en ander genoemd. Hij maakt zich zorgen over het ontwikkelingstempo wat dit project betreft. In een begeleidend schrijven wordt terecht gewezen op de rol van de gemeenten, maar hij acht het belang van de provincie op het gebied van duurzaamheid en energiebeleid zo groot dat de PvdA een actievere opstelling van de provincie verwacht. Ten aanzien van het verhaal van de natuur- en milieueducatie (NME) merkt hij in de provincie dat de gemeentelijke uitgaven op dit punt onder druk staan. Op het deel van de gemeenten zal een korting plaats kunnen vinden en dat heeft dan weer te maken met het provinciaal beleid. Hoe denkt het college met deze problematiek om te gaan?

Ten aanzien van de ecologische hoofdstructuur(EHS)-ontwikkelingen ziet hij een vertraging in investeringsritme. Het aankoopbudget is niet toereikend geweest. Welke gevolgen heeft dit voor de haalbaarheid van de doelstellingen en op de ontwikkelingen op het gebied van beheer? Bij het vorige agenda-punt kwam de zorg die hij heeft over de investeringen in de woningbouw aan de orde en het halen van getallen. Er is vastgesteld dat er een woningbouwmonitor zou moeten komen. Wanneer gaat die op internet, zodat hij eens de cijfers te zien krijgt? De woonplannen van de gemeenten zitten eraan te ko-

men. Het college staat voor de opgave die gemeentelijke plannen te gaan toetsen aan de provinciale voorwaarden. Hoe zal de informatie naar de staten verlopen? Dit is vooral belangrijk omdat in het kader van een motie over goedkopere huurwoningen wordt gesteld dat dit wordt meegenomen bij de afweging voor de woonplannen. Hij kan zich voorstellen dat de staten daar wat dichter bovenop willen zitten. Destijds is er een aanjager voor de woningbouw aangesteld. Welke resultaten levert dat op? In 2005 heeft hij een brief over verouderde bedrijventerreinen gemist, dus de vraag leefde bij hem dat er nog een onderzoek gaande was. Hij wil graag tekst en uitleg om erachter te komen hoe het college daar nu tegenaan kijkt. Destijds zijn vragen gesteld over het fijnstofgehalte binnen Drenthe. In welke stadium verkeert dat onderzoek?

De heer HAIKENS wil het over de hoofdlijnen van het landelijke gebied gaan hebben. Hij wil het hebben over de agrarische sector die daarin wordt genoemd, evenals de werkgelegenheid daarin. Het is de ambitie om het bedrag van 5% van de begroting beschikbaar te houden, maar van de ambities die hier staan verwoord spettert het nu niet bepaald. Het houdt zich bij een paar hectare glas, wat biospul en vier melkveehouderijbedrijven en daar haalt deze provincie de 5% nou niet bepaald mee. De ambities die hierin staan zijn dus maar minimaal ten opzichte van het voornemen om minimaal 5% werkgelegenheid in de landbouw te halen. In de Voorjaarsnota heeft hij aandacht gevraagd voor de problematiek binnen de EHS-gebieden en daarbuiten en hoe daar met samenwerkingsvormen kan worden omgegaan. In dat kader heeft de gedeputeerde een aantal toezeggingen gedaan waardoor uiteindelijk die motie niet is ingediend. Op pagina 136 zijn de beleidsvoornemens op een rijtje gezet en zijn er een vier-tal projecten genoemd. Spreker kan met de beste wil van de wereld het aspect dat de gedeputeerde in het voorjaar heeft toegezegd, niet terugvinden. Hij wil daar graag wat verduidelijking bij, want hij kan het er niet helemaal uit lezen. Een ander punt gaat over de beleidsvoornemens met betrekking tot beton- en metselzandwinning. Kennelijk wordt hier koste wat kost aan vastgehouden en dat komt nogal rigide over. Er zijn toch wat ontwikkelingen dat ook in het kader van het milieu en met het reinigen van rivieren en oppervlaktewater, er nieuwe normen en mogelijkheden zijn. Ook de metsel- en betonzandwininstallaties gebieden dat die daarin ook een belangrijke rol zouden kunnen spelen. Bovendien is sprake van een aantal locaties waarin om milieutechnische redenen proeven van gevaarlijke stoffen of van bodemverontreiniging aan de orde zijn en waarbij er niet genoeg geld is om het te saneren. Daarbij kan vanuit een metselzandconstructie best nog wel wat geregeld worden. Hij noemt dan ook een aantal voorbeelden waarbij een één op één situatie zoals deze alhier is verwoord, wellicht toch wat kort door de bocht is. Hij vindt dit een wat rigide opzet en wil per locatie bekijken of het wenselijk is dat altijd moet worden gestreefd naar een einde in 2013, waarna iedereen voor beton- en metselzandwinning naar Zuidwest-Drenthe kan gaan. Dat is te rigide en hoewel er één uitzondering voor is gemaakt, zou daar wellicht toch nog weer wat meer ruimte voor moeten worden gegeven. Daar zou hij graag nog een reactie op krijgen.

De heer SWIERSTRA wil eerst iets zeggen over de streefwaarden en het smart zijn en een aantal van dergelijke opmerkingen. Natuurlijk hoort dat eigenlijk in de Statencommissie BFE thuis, maar dat raakt natuurlijk wel alle commissies en hoe zij daarmee omgaan. Het is voor het college een uitdaging om in deze dualistische tijden te komen tot een begroting die enerzijds past bij het systeem van dualisme en alle wet- en regelgeving die daarbij hoort en anderzijds die ook past bij de wens om op een wat andere manier transparant en helder met de dingen om te gaan. Dat betekent dat de manier waarop zo'n begroting wordt opgeschreven, heel verschillend kan zijn. De staten hebben daar zelf menig maal opvattingen over gegeven en wensen over kenbaar gemaakt. Er is een begeleidingscommissie van accountants vanuit de staten waarin ook veel van dergelijke zaken aan de orde komen. Het is dan ook zaak om zo'n verhaal helder te maken, want dat is in ieders belang. Er is door een aantal al gezegd dat dit er goed uitziet, dat er aandacht aan is besteed en dat er is geprobeerd om te bewerkstelligen om met kleuren en dergelijke verbanden aan te leggen, maar het blijft een probleem. Immers, met dit begrotingsstuk moet ook worden voldaan aan heel veel formele regels, dus er kunnen niet alleen maar beleidsmatig zaken bij elkaar worden geplakt die het lekkerste liggen en het mooiste ogen, want er zal altijd een groot verschil blijven tussen de stukken die de staten op tafel krijgen en de onderliggende stukken enerzijds en anderzijds het grote publiek die een dergelijk stuk zouden moeten lezen. Voor het grote publiek wordt dan ook

een begroting in één oogopslag gemaakt en een aantal andere instrumenten, maar dat zal nooit helemaal worden bereikt. Het evenwicht tussen algemeen en gedetailleerd is ook een probleem, want het is maar een kleinigheid om onder iedere bladzijde talloze andere bladzijden aan verdere informatie te leggen. Er wordt dus geprobeerd dat zo smart mogelijk te doen. Dat is nieuw en er is gestart om de afdeling bomen, bodem en voor een deel welzijn op een nieuwe manier te laten werken. Waarom is daarvoor gekozen? Omdat op een aantal andere beleidsterreinen de formatie op andere wijze al heel adequaat tot de beschikking van de staten staat. Dat leidt er wel toe dat er op bepaalde terreinen nu hier al wat scherper en helderder de streefwaarden, indicatoren en dwarsverbanden zichtbaar zijn, terwijl het op een aantal andere terreinen die in wezen inhoudelijk verder zijn, dit nog niet staat vermeld, bijvoorbeeld bij verkeer en vervoer. Op dat terrein staan de staten helemaal niet op afstand, maar zitten de staten er bovenop en als er één sector waarbij de staten precies kunnen nagaan wat er gebeurt, dan is dat wel de sector verkeer en vervoer. Dat geldt zowel voor beheer en onderhoud als voor het gehele beleid. Zo verwijst hij naar het recent uitgekomen jaarverslag over vorig jaar en het meerjarenuitvoeringsprogramma en alles wat daarbij hoort. Daarin staat immers zeer in detail vermeld hoe een en ander in elkaar zit. Dat geldt ten aanzien van het openbaar vervoer iets minder, want dat zit bij het OV-bureau. Bekend is dat dit ook in een overgangsjaar zit en dat dit in de begroting voor het OV-bureau zit. Daarvan vindt de commissie dan ook een aantal zaken niet concreet in de begroting terug, want de commissie treft alleen financieel datgene terug wat is afgesproken bij de Voorjaarsnota. Die dingen zijn daarin vertaald. Het college streeft ernaar om op die punten nog een paar stappen verder te gaan en ook andere afdelingen op een nieuwe manier in te brengen, maar dat kan niet allemaal in één keer.

De heer WIJBENGA merkt op dat de heer Swierstra in de discussie over indicatoren en meetinstrumenten verwijst naar andere stukken. Er is al een opmerking gemaakt over de korte voorbereidingstijd van de staten. Hij zou graag van de gedeputeerde horen dat het streven blijft om de witte vlekken die er nog steeds zijn in de nulmetingen en streefwaarderealisatieblokken, in te vullen bij de begroting van volgend jaar, zonder dat daar stapels andere documenten en rapporten voor nodig zijn.

De heer SWIERSTRA antwoordt dat dit zonder meer overeind staat, maar ook bij de ervaringen die zijn opgedaan met de stukjes die er nu al wel in staan hoort hij graag hoe het beter kan. Daar gaat het college wat hem betreft volledig op door, maar er zal altijd een verschil blijven tussen de verschillende sectoren. Het zou nog veel mooier zijn wanneer dit verhaal nog veel digitaler kan worden opgepakt en daar wordt dan ook naar gestreefd, waarbij de onderliggende informatie is te krijgen door door te klikken. De website is er dus bij te pakken, waarbij een aantal elementen is te zien waardoor via hyperlinks kan worden doorgelinkt naar bepaalde documenten. Dat moet allemaal nog veel beter en veel sneller kunnen, maar de provincie gaat hiermee door.

De heer WIJBENGA wil dit stuk als zelfstandig document gaan bestuderen en hij wil daarvoor niet naar de website hoeven te kijken, het POP niet nog eens hoeven te bestuderen of er allerlei andere beleidsdocumenten op te moeten naslaan. Het gaat er gewoon om dat er een serieuze poging wordt gedaan door het college om het voorgestane beleid naar concrete en meetbare effecten te vertalen.

De heer SWIERSTRA antwoordt dat hij op die vraag al een bevestigend antwoord heeft gegeven, waarbij hij er vervolgens een aantal dingen bij aangeeft. Verder geeft hij aan dat ernaar wordt gestreefd om die dingen aan elkaar te koppelen. Het zal dus een zelfstandig leesbaar stuk zijn dat zelfstandig is te lezen en waarbij niet allerlei details over allerlei onderwerpen worden gegeven. Dat vraagt de commissie echter niet en kan ook niet.

Door verschillende commissieleden is gesproken over het zogenaamde overschot bij de regiovisie. Dat komt omdat een aantal investeringen op dit moment nog niet gepleegd kunnen worden en dat betekent dat de reserveringen worden doorgeschoven naar achteren. De bedragen die daarvoor door de staten ter beschikking zijn gesteld, zijn niet toen al in het Investeringsfonds gestopt maar zijn apart zichtbaar gebleven. Dat zijn allemaal bedragen die bestemd zijn voor investeringen in verkeer en vervoer. Dat is bijvoorbeeld het Kolibri-project op zich, maar ook daaraan gelieerde projecten. Op het moment dat

daarmee een klein beetje wordt geschoven blijven die projecten overeind en dus is het logisch dat die gelden ook in dat fonds blijven en op een of andere manier beschikbaar blijven. Vandaar dat er een strik omheen is gelegd en is gezegd dat die gelden op dit moment even niet nodig zijn, maar op termijn weer wel. Die gelden zijn daarmee een onderdeel van de totale afweging. Bij die totale afweging wordt aangegeven dat het bij het conglomeraat aan te plegen activiteiten hoort en daar liggen ook allemaal afspraken onder. Er ligt ook een aantal problemen aan te komen. Een van die problemen is de negatieve reserveproblematiek die zich over een aantal jaren meer of minder zal voordoen en die het gevolg is van de nieuwe systematiek voortvloeiende uit het Besluit begroting en verantwoording. Dat wist het college allemaal niet en de staten ook niet. Dit is een puur financieel-technisch verhaal, maar dat zal wel op een of andere manier moeten worden ingevuld en in dezelfde sector blijkt bovendien een aantal andere wensen op tafel te liggen, zoals de N33 en anderen. Als de heer Peters dan vraagt waarom daar geen busbanen voor worden aangelegd, dan zal dat best wel het geval kunnen zijn maar is het een onderdeel van de uitwerking waar op dit moment in Kolibri-verband aan wordt gewerkt. Daar passen ook busbanen en dergelijke in en die zullen over enige jaren gefinancierd moeten worden. Dat is ook de reden dat dit bedrag voor dit conglomeraat beschikbaar moet blijven, maar de definitieve afweging wordt over twee of drie jaar gemaakt. Tot die tijd zijn er sowieso projecten en is er eerder geld tekort dan teveel. In de nieuwe collegeperiode wordt opnieuw een afweging gemaakt voor het hele collegeprogramma, waaronder het hele investeringsprogramma verkeer en vervoer. Dan zullen de staten opnieuw afwegen waar de provincie op dat moment staat, hoe het staat met Kolibri en hoe de stand van zaken is met de N33. Met betrekking tot de N33 hoopt spreker in dit najaar afspraken te kunnen maken met collega's en de minister en dan wordt duidelijk wat daar precies voor moet worden opgehoest. Dat zal dan in die nieuwe afweging een plaats moeten krijgen en de waterweg Erica-Ter Apel is ook een dergelijk project dat van uit dezelfde sector op een of andere manier gefinancierd moet worden. Daar is jarenlang door de staten aan getrokken en collega Edelenbosch is daar in het verband van de Veenkoloniën mee bezig en die afwegingen zullen dan moeten worden gemaakt. Vandaar dat deze twee concrete te financieren projecten al zijn genoemd, naast die negatieve reserve, maar er zullen op dat moment ongetwijfeld ook andere zijn die aan de orde komen. Ten aanzien van de opmerking dat het bedrag voor de regiovisie ineens is verlaagd van € 3,7 miljoen naar € 450.000,--, merkt hij op dat het juist dit punt is. Die verlaging heeft helemaal niets te maken met het ophogen van de stedelijke ontwikkeling. In de stedelijke ontwikkeling gaat heel veel geld zitten dat bestemd is voor verkeer en vervoer en daarvoor hebben de staten het college aparte bedragen in de investeringsnota ter beschikking gesteld. Waar de provincie al een paar jaar mee bezig was, kristalliseert zich nu uit in de zin dat heel concreet zichtbaar wordt gemaakt in meerjarige convenanten met de gemeenten welke bedragen er voor die stedelijke ontwikkeling, zoals voor het onderdeel bereikbaarheid, opzij gezet moeten worden. Die bedragen voor die sector komen dus uit de Investeringsnota verkeer en vervoer enerzijds, terwijl het geld voor de stedelijke ontwikkeling in zijn algemeenheid gefinancierd wordt door het opheffen van het Fonds flexibel beleid anderzijds. Die bedragen zitten toevallig ongeveer in dezelfde orde van grootte, dus dat er wordt gedacht dat dit geld is overgeheveld kan hij zich wel voorstellen, maar het gaat om twee heel verschillende dingen. Verder is er naar aanleiding van de regiovisie gevraagd hoe het nu met de positie van de fiets zit en hoeveel er is begroot. Daarvoor verwijst hij enerzijds naar de regiovisiestukken en anderzijds naar het Investeringsprogramma verkeer en vervoer en naar het meerjarenuitvoeringsprogramma, waarin al die zaken meerjarig staan genoemd. Deze worden uitgesplitst met nieuwe, op korte termijn te financieren projecten en projecten op meer lange termijn. Binnenkort wordt dat nog duidelijker en komt dit uitgebreider aan het licht op het moment dat de convenanten van de gemeenten zijn gesloten, waarin bij elkaar valt te zien wat er voor het fietsen is gereserveerd, zowel voor wat betreft de provinciale en de gemeentelijke middelen, als voor wat betreft de BDU.

Mevrouw BERKMAN vindt het wel prettig dat het in de begroting is terug te vinden. Zij begrijpt dat een aantal dingen terugkomt en dat het op bepaalde plaatsen is terug te vinden. Zij vraagt zich af waarom dit dan niet in de begroting is terug te vinden.

De heer SWIERSTRA antwoordt dat er nogal wat websites zijn waar deze informatie is te vinden en dat het niet wenselijk is dat in deze begroting alle projecten tot in detail worden beschreven. Het past ook niet in de systematiek van het dualisme, want de staten bepalen op hoofdlijnen wat er gebeurt. In dit stuk staat ook op hoofdlijnen wat het college voornemens is en meer in detail wordt dit uitgewerkt in programma's die vooraf of achteraf aan de staten worden voorgelegd.

Mevrouw BERKMAN merkt op dat er verwachtingen zijn gewekt bij de burger dat dit in de begroting is terug te vinden.

De heer SWIERSTRA antwoordt dat die verwachtingen waar worden gemaakt, want die fietspaden worden gewoon aangelegd.

Mevrouw BERKMAN antwoordt dat GroenLinks daar erg blij mee is.

De heer SWIERSTRA antwoordt op de vraag hoeveel geld er in de reserves zit, dat hij dan moet verwijzen naar het samenstel van stukken waarin precies is aangegeven wat er in alle reserves zit en waarvoor zij zijn bestemd. Met betrekking tot de programmakosten en apparaatskosten antwoordt hij dat deze bestaan uit de optelsommen van allerlei technische dingen. In de programmakosten voor 2004 zit een veel hoger bedrag dan in de volgende jaren omdat er een aantal afrekeningen is gedaan van een aantal vervoerprojecten, zoals het kanaal Almelo-Coevorden en dergelijke en er is een aantal vervroegde afschrijvingen gepleegd. Een aantal kosten die toen veel hoger waren, betreffen eenmalige kosten en dat is een ander verhaal. Apparaatskosten gaan een klein beetje omhoog en dat heeft specifiek te maken met de te verwachten taken op het terrein van de luchtvaart. Dat is de weerslag van allerlei mogelijke besluiten die eerder zijn genomen.

De heer PETERS merkt op dat dit nu wel duidelijk is, maar dat als dit was opgeschreven in de begroting dit veel duidelijker was geweest. Hij had dan kunnen ontdekken hoe dit in elkaar zit, terwijl het nu zoeken was.

De heer SWIERSTRA antwoordt dat er ook een inloopsessie is geweest voor technische vragen. Voor al deze cijfers is gewoon een goede verklaring. De politieke punten kan de commissie gewoon naar voren brengen en als de commissie op een bepaald terrein een gekke afwijking constateert, dan kan dat worden toegelicht en dat is het dan. Achter dat laatste zitten geen politieke verschillen van inzicht en betreffen dus puur technische vragen.

Mevrouw BERKMAN merkt op dat zij de vraag over apparaatskosten en programmakosten tijdens de inloopsessie heeft gesteld. Die vraag is afgedekt, maar de ambtenaren wisten toen geen antwoord en zeiden hier nog op terug te komen. Als dat zo is, dan wordt het een politieke vraag als de apparaatskosten van 2005 naar 2006 verdubbelen en de programmakosten iets naar beneden gaan. Zij vraagt zich dan af wat hiervan de oorzaak is en op die vraag wil zij dan een antwoord hebben.

De heer SWIERSTRA antwoordt dat ook ambtenaren niet altijd alle antwoorden op elke detailvraag direct kunnen geven, dus als een ambtenaar daarop terug zegt te komen, dan zal dat ook het geval zijn. Wanneer spreker dan deze vraag a l'improviste beantwoordt, vooruitlopend op het antwoord van die ambtenaren, dan is er een antwoord gegeven. Nogmaals, het bedrag van € 4 miljoen komt door een aantal afgerekende investeringen in het vaarwegenbeheer ter uitvoering van het goederenvervoerprogramma, waaronder onder anderen het kanaal Almelo-Coevorden. De toename van de apparaatskosten zit hem in de toename van de taken die er in 2006 bij zullen komen vanwege de decentralisatie van de luchtvaarttaken, waaraan een kwart fte aan zou moeten worden besteed. Het zijn dus feitelijke en simpele zaken die door de ambtenaren zijn uitgerekend en begroot. Voor 2005 en 2006 zit er ongeveer € 100.000,- in aan proceskosten vanwege de goederenvervoervisie die hier aan de orde is geweest.

De heer BAAS merkt op dat dit een technisch-financiële discussie is die niet op deze vergadering thuis hoort. Daar zijn best wel wat suggesties voor, maar dit moet op een ander platform naar voren worden gebracht dan hier.

De heer SWIERSTRA beaamt dit. Dit soort dingen zou hier niet aan de orde moeten komen, zeker niet op deze wijze. De heer Slagter heeft vragen gesteld over beheer en onderhoud. Er is afgesproken om dit via managementcontracten en raamcontracten te doen, waarin precies is vastgelegd wat er wel en niet gebeurt. Er is verschillende malen discussie geweest over onderhoudsniveaus en dergelijke en die hebben daarin hun neerslag gekregen. Ten aanzien van de uitwerking van de managementcontracten is spreker buitengewoon tevreden, aangezien de afdelingen die daarmee te maken hebben de afgelopen jaren aan de ene kant hebben gezorgd dat het wegennet er goed bijligt en er geen achterstallige problemen zijn. Aan de andere kant hebben die afdelingen een enorme bijdrage geleverd aan de bezuinigingen in dit huis. Op wegen en kanalen zijn grote bedragen bezuinigd, evenals op fte's op deze afdelingen en dit geld is richting de algemene dienst gegaan. Wanneer er wordt gekeken naar de verschillende benchmarks die de afgelopen jaren zijn gehouden, dan constateert hij dat de provincie iedere keer vele malen goedkoper is dan rijkswaterstaat en de ingenieursbureaus. Daar komen ook die zogenaamde aanbestedingswinsten uit. Er zijn ook verschillende keren vergelijkingen gemaakt in IPO-verband en zeer recent nog met een aantal provincies en rijkswaterstaat en daaruit blijkt dat deze provincie met kop en schouders uitsteekt boven de meeste anderen als het gaat om de efficiency in deze sectoren. Dat gaat buitengewoon goed.

De heer SLAGTER heeft geen twijfels bij de uitvoering, maar het ging hem om de transparantie vanuit de staten. Hij heeft weinig inzicht in de uitvoering van het programma en het gaat hem om het principe. Hoe kijken de staten hiernaar? De staten kunnen ook besluiten om op lumpsum te gaan sturen en de normbedragen beschikbaar stellen die ervoor staan, terwijl alle verantwoordelijkheid gaat naar de afdeling die dat moet behartigen. In de manier waarop deze begroting in elkaar zit gaat het echter om verantwoording op onderdelen en bij een managementcontract krijgt hij daar erg weinig informatie over. Wat hem aan de begroting opvalt, is dat bedragen zo wisselen en dat de oorzaak daarvan hem onduidelijk is. Of er nu €2 miljoen of €3 miljoen wordt opgevoerd, het zegt spreker niets. Nu hij bladspiegels leest waarbij programmakosten en apparaatskosten bij elkaar staan, dan heeft hij voortdurend het gevoel dat het wel zal kloppen. Vanuit de staten vraagt hij zich echter af in hoeverre hij hier echt inzicht in heeft. Zo zouden er net als in het bedrijfsleven audits kunnen worden gehouden naar aanleiding van een specifiek bedrijfsonderdeel. De Rekenkamer kan dat onderzoek mooi uitvoeren en dan is er informatie waarop de staten kunnen vertrouwen.

De heer SWIERSTRA antwoordt dat de commissie over veel meer beschikt dan er wordt gesuggereerd. Op alle mogelijke manieren kan de commissie controleren, doordat er jaarverslagen en jaarrekeningen worden verstrekt op allerlei terreinen. Die dingen worden door accountants gecontroleerd en vastgesteld en dat gaat buitengewoon minutieus. Het is juist van het grootste belang dat de staten op hoofdlijnen sturen en aangeven welk beleid zij willen. Het college is wettelijk gehouden om dit uit te voeren en als daar een managementcontract onder wordt gehouden is dat niet eens een zaak van de staten, want daarvoor is het college even verantwoordelijk en is daarop aanspreekbaar door de staten. Het feit dat op die manier volgend jaar beter kan worden gestuurd, het juiste product wordt verstrekt en dit buitengewoon efficiënt wordt gedaan, is van belang voor een totale begroting. De vraag is dan of er voldoende geld overblijft. Dat is echt van groot belang. De staten zouden op hoofdlijnen moeten sturen en dat gebeurt ook door allerlei mogelijke beleidsprogramma's vast te stellen. Verder moeten de staten voldoende instrumenten hebben om vast te stellen of het college zich hieraan houdt. Naar zijn smaak zijn die instrumenten ruimschoots beschikbaar, maar het college blijft bezig om te kijken of dit niet verder kan worden verbeterd.

De heer HAIKENS antwoordt dat er een programmabegroting en een collegeprogramma zijn die zich vertalen in begrotingen en dan is het werk inzichtelijk. Vervolgens komt vanuit de staten een signaal om

de cijfers en de weg zoals hij die zojuist heeft geschetst, ook te kunnen controleren. Het mag de gedeputeerde niet zijn ontgaan dat een aantal zaken die in de begroting staan, moeilijk is te controleren. Daar zit de kern van de discussie.

De heer SWIERSTRA antwoordt dat het daar zojuist ook al over ging en nodigt de commissie uit om suggesties te doen hoe het nog beter kan. Er zit geen enkele weerstand bij het college om dit anders te doen. Dit is een technisch stuk en de politieke besluiten worden genomen aan de hand van een aantal beleidsnota's, zoals bijvoorbeeld bij de Voorjaarsnota. Aan de hand van de tussenrapportage van de Begroting 2005 kan de commissie vaststellen hoe een aantal dingen loopt. Dit wordt gecontroleerd door accountants en allerlei mogelijke andere lieden en door de Rekenkamer. Hierbij wil hij het misverstand wel uit de weg ruimen dat de commissie de Rekenkamer een opdracht kan geven, want dat is niet het geval, want de Rekenkamer is onafhankelijk

De heer KUIPER merkt op dat als de staten vanuit hun verantwoordelijkheid een goede toetsing willen verrichten van datgene wat er is begroot, dan moet dat ook inzichtelijk zijn. Die inzichtelijkheid ontbreekt ten dele op een aantal begrotingsonderdelen. De gedeputeerde krijgt van meerdere kanten de suggestie om bij de volgende begroting de inzichtelijkheid te vergroten, zodat de staten hun controlerende functie beter kunnen uitvoeren.

De heer SWIERSTRA nodigt de commissie dan nogmaals uit met suggesties te komen hoe dit feitelijk kan worden verbeterd. Hij heeft al gezegd dat op een aantal punten al een poging is gedaan en dat de volgende begroting op dat punt nog weer een stuk verder zal zijn ontwikkeld. Wat dat betreft is hij het volstrekt eens en stelt voor om over de inhoud van zaken met elkaar van gedachten te wisselen, want er is al controle genoeg. Het college is verplicht om een aantal interne audits te houden en de eersten daarvan komen binnenkort naar de staten toe.

Mevrouw EDELENBOSCH antwoordt dat de heer Peters gelijk heeft als hij zegt dat in het persbericht stond dat er € 5 miljoen extra beschikbaar komt voor de Impuls landelijk gebied. Het is wel de eerste keer dat dit in een ontschotbudget gebeurt. Het geld was er al wel in allerlei regelingen, maar het is nu voor het eerst in een ontschotbudget voor het landelijk gebied vastgesteld. Als er dan wordt gevraagd hoe die 5% werkgelegenheid in de landbouwsector dan overeind moet worden gehouden, dan zal er in alle segmenten van de agrarische sector worden gepoogd dit in stand te houden door vernieuwing en verbreding in kleine en grote sectoren te faciliteren. Het gaat niet om die paar projecten die hier staan genoemd, want daar is het college wel mee bezig, maar het zal altijd van de agrarische ondernemer afhangen. Overigens is Drenthe de eerste provincie met een kavelruilbureau en daar heeft het college onlangs zelfs van het LTO een compliment voor gekregen. Verder is Drenthe de eerste provincie met een ondernemersprogramma waarmee wordt geprobeerd om het ondernemerschap in de agrarische sector te stimuleren en ruimte te geven. Bovendien is Drenthe de eerste provincie met een ruimte voor ruimteregeling en de agrarische sector in Drenthe is daar zeer tevreden over en denkt daar heel goed mee uit de voeten te kunnen. Verder heeft zij een vraag gehad over het Investeringsbudget landelijk gebied, wat per 1 januari 2007 aan de gang gaat. Daar is al twee keer een voorlichtingsbijeenkomst over geweest en daar is in de planning in het voorjaar opnieuw een sessie over gepland. Op dit moment houdt het college de workshop met gemeenten, de waterschappen en binnenkort zal het eerste concept in het college worden besproken. Het ziet er hoopgevend uit, hoewel zij wel de opmerking maakt dat het bij de gemeenten toch heel moeilijk is om zeven jaar vooruit te kijken met een heel krappe portemonnee. Alle gemeenten, waterschappen en overige partners zijn ervan doordrongen dat als zij nu geen aanbidding doen van 2007 tot 2013 het heel moeilijk ligt om vanuit rijks- en Europese middelen cofinanciering voor ideeën en projecten los te krijgen. In Noord-Nederland doen provincies dit samen en zij wil het liefst dat de directeur van SNN één contract voor Noord-Nederland tekent met het ministerie. Het college is daar nog steeds druk mee bezig en het ministerie is al wel door de bocht. Dat doet het college ook bestuurlijk, maar voorlopig omdat de sturing in de drie provincies wordt geregeld, zitten de staten in elke provincie apart in dit traject. Het is voor te stellen dat aan het einde van het traject alles is gebun-

deld, zodat er in de noordelijke samenwerking in de gemeenschappelijke statenvergadering nog eens over gesproken wordt. Het college wil in het voortraject provinciale staten er apart bij betrekken en daar komt zij over te spreken.

De heer WIJBENGA vraagt hoever dat dan gaat. Op dit moment zijn er ook problemen over de afrekenbaarheid van SNN op een bepaald project. Hoe wordt de discussie in deze staten helder gehouden als het gaat om de voorbereiding, de afrekening en dergelijke dingen? Als de voorbereiding bij de provincie komt te liggen en de afrekening bij SNN, dan ontstaat nog een raar fenomeen.

Mevrouw EDELENBOSCH antwoordt dat de provincie haar input hier krijgt en dat de provincie voor het eigen budget verantwoordelijk is. Het hele investeringsbudget voor het landelijk gebied heeft in zich dat flexibeler wordt gewerkt omdat er tussen doelen en gebieden kan worden geschoven en die ruimte en flexibiliteit kan worden vergroot als de drie provincies één contract hebben, maar de provincie blijft verantwoordelijk voor eigen doelen en eigen budget. Het blijft dus voorlopig per provincie geregeld en werkt dus op dezelfde manier als dat er nu binnen het Kompas wordt gewerkt met de drie bestuurscommissies. Daar heeft zij goede ervaringen mee, dit heeft zij zo aan de minister voorgelegd en deze wil dat pad wel op. Bij de vraag van de heer Peters ten aanzien van de overname van agrarische bedrijven zegt hij dat daar enerzijds minder geld beschikbaar voor wordt gemaakt, wat op zichzelf wel nodig is. Dit wordt vervolgens gekoppeld aan de inplaatsing van de melkveehouderij. In het kader van de regeling van deze provincie met betrekking tot het verplaatsen van agrarische bedrijven vindt binnenkort de audit plaats en daarnaast is er nog € 1 miljoen apart gezet om agrarische bedrijven te verplaatsen. Daar wordt op dit moment nagenoeg geen gebruik van gemaakt. Ter financiering van de uitkomsten van de afspraken van de Taskforce Landinrichting van 29 september 2005 om de traditionele landinrichting versneld te realiseren, zijn die middelen beschikbaar gehouden. Nu zit dat in één ontschot budget, dus zitten daar geen etiketten meer op, maar toen het contract daarover met de minister werd afgesproken, moest dit natuurlijk wel worden gedekt. Op die manier is dat binnen het programma opgelost. In de andere vraag over de agrarische bedrijven wordt verwezen naar het gesprek met de DAJK. Dat gesprek heeft zij gehad en dat was zeer boeiend. Daarna heeft zij nog wat andere gesprekken met onder andere het LTO hierover gehad. Zij heeft daarbij aangegeven dat er nu een ondernemersprogramma komt en heeft gevraagd of het nu niet beter is dat de jonge agrariërs daar ook aan mee gaan doen. Iedereen was het erover eens dat de provincie aan het opvolgersproject moet meewerken. Dat heeft geresulteerd in een voorstel waar het college nog over moet besluiten. Inmiddels is in de krant te lezen geweest dat de provincie Friesland en Groningen daar niet in mee gaan.

Ten aanzien van de EHS merkt zij op dat de PvdA en de heer Smidt van de VVD daar vragen over hebben gesteld. Zij constateert dat halverwege het jaar het budget is besteed en de vraag is gesteld hoe dat voor volgend jaar gaat. Op dit moment is het college zeer alert om in 2015 de boel te realiseren, zodat tot 2018 de zaak kan worden ingericht en afgerond. Dat is ook nog steeds de lijn van het Rijk. Er moet procentueel voor de resttaakstelling wat meer aan agrarisch en particulier beheer worden gedaan en er wordt minder aangekocht. Alles is erop gericht dat de EHS in 2015 is gerealiseerd, zodat tot 2018 ingericht kan worden en de kwaliteit echt kan worden verbeterd. Er zit een probleem in omdat de provincie met alle goede zaken in de afgelopen jaren, een budget in deze provincie krijgen naar aanleiding van de zogenaamde resttaakstelling. In Drenthe is het de afgelopen jaren vooral goed gegaan en ondanks dat er middelen zijn om voor te financieren, die ook worden gebruikt, blijft er voor Drenthe zo weinig over vanwege het feit dat andere provincies een veel groter deel van het budget krijgen omdat zij een nog veel grotere taakstelling hebben. De provincie Drenthe vindt dit dus geen goede verdeling en zij is dan ook met andere provincies in onderhandeling om te kijken welke provincie zijn geld niet kan opmaken. Het is nu oktober en dat is ongeveer de tijd wanneer bekend wordt hoe de hazen lopen. Er is één probleem en dat is dat dit vroeger werd gedaan via de Dienst Landelijk Gebied en dan werd er geschoven, maar tegenwoordig is er een uitvoeringscontract waarbij er als er een provincie is die iets over heeft, een formeel verzoek moest worden gedaan van dit college aan het college van de desbetreffende provincie om een bedrag naar deze provincie over te hevelen. Het is wat ingewikkelder, maar op dit moment heeft zij er nog geen zicht op of dit veel gaat opleveren.

De heer SMIDT vraagt hoe dan het plaatje er voor komend jaar gaat uitzien. De gedeputeerde schetst een behoorlijk knelpunt. Leidt dat ertoe dat de provincie weer in een situatie van een aankoopstop terecht komt?

Mevrouw EDELENBOSCH antwoordt dat zij geen aankoopstop wenst. Wat de provincie al een aantal jaren doet is niet actief de boer opgaan. Met het budget wat de provincie krijgt moeten eerst de grootste klappers worden gerealiseerd, want uit de audit blijkt dat de provincie wel grond koopt maar nooit kan inrichten. De staten weten als geen ander dat er pas kan worden ingericht als het laatste stukje ook is verworven, want dan pas kunnen er maatregelen worden genomen om het gebied te vernatten of op een andere manier aan te pakken. Het college is dus prioriteiten aan het stellen en ieder keer wordt er per 1 januari van het jaar op nul begonnen. Dan begint ook eerst het eigen voorfinancieringsgeld, dus aan het einde van het jaar wordt precies in beeld gebracht wat er nog gebruikt had kunnen worden.

De heer SMIDT merkt op dat dit een groot nadeel heeft omdat het college niet actief de boer opgaat. Dat betekent dat er ook geen sturing is op wat er gekocht gaat worden, want het college koopt gewoon wat wordt aangeboden.

Mevrouw EDELENBOSCH antwoordt dat dit niet het geval is. Het college probeert te sturen op de onderdelen waarbij het snelst een groot stuk grond kan worden gerealiseerd omdat er dan ook kan worden overgegaan op inrichten.

De heer SMIDT vraagt waarop dan die sturing wordt gepleegd. Gaat het college dan wel naar die boer toe middenin dat grote natuurgebied om grond aan te kopen?

Mevrouw EDELENBOSCH antwoordt dat als dit het laatste stuk is, dit wel gebeurt. Voor de laatste onderdelen op hele grote natuurgebieden, wordt er zelfs een apart aankoopstrategieplan gemaakt. Het college is ook nog steeds met de minister aan het bakkeleien of dit soms een manier is om de provincie Drenthe te straffen voor goed gedrag in het verleden. De uitkomst van de onderhandelingen over de ecologische verbindingzones gaat betekenen dat er twee geplande zones niet langer meer op de lijst voorkomen en dat een groot aantal zones die vroeger op de lijst stonden gewoon met de landinrichting worden meegenomen. Daar zijn ook al afspraken over gemaakt, want anders waren zij door de minister niet uitgefaseerd. Er zijn er ook een paar die nog op de lijst blijven staan en dan geldt gewoon het bestaande beleid, namelijk het nagaan of er draagvlak is en op welke manier die kan worden gerealiseerd. Het college heeft dus niet veel hoeven te schrappen na de exercitie met de minister. Ten aanzien van de robuuste verbindingzones merkt zij op dat het deel dat voor de Hunze ligt aan hectares, onder de eerste fase valt en dat wordt nu opgepakt. Met de minister is er voor de tweede fase nog geen afspraak gemaakt. Er wordt gevraagd of er kan worden geschoven, maar dat kan op dit moment vanwege die robuuste verbindingen niet gebeuren, maar het zou best kunnen dat als er straks tegen zaken wordt aangelopen en er gaten vallen, dat de minister dan voor 1 januari 2007 zal kijken waar het snelst de zaak kan worden weggezet. Het is echter gelabeld aan de robuuste verbindingen. Er is ook aangegeven dat er twijfel is in de richting van de provincie Overijssel, maar daar is het college voorzover het niet in de landinrichting naar Zuidwolde loopt, nog niet aan toe. Verder is het prettig om in dit geval de VVD-fractie gelukkig te maken doordat er beheerplannen worden gemaakt voor de Vogel- en Habitatrichtlijnen. De provincie moet dit ook wel doen want het staat in de wet en de provincie heeft daarvoor de tijd tot 2008. Misschien is het goed om de VVD-fractie een stuk toe te sturen over de kosten van de nationale parken, want anders ontstaat hetzelfde als waarover zij zojuist heeft gesproken. Waarom het in 2005 wat lager is dan in 2006 heeft ermee te maken dat het Nationaal Park De Drentse Aa in 2005 tussen wal en schip is gevallen. Wat in de staatjes is te zien is dat de personeel- en apparaatskosten in het Provinciefonds zitten. Dat krijgt de provincie van het Rijk via het Provinciefonds. Het bedrag dat de provincie terugkrijgt zijn de kosten die het Rijk betaalt. De provincie betaalt dus in feite zelf niets aan de nationale parken.

De heer SMIDT antwoordt dat er dan toch wel een gat in zit.

Mevrouw EDELENBOSCH antwoordt dat het geld wel uit de provinciale begroting komt, maar dat de provincie dat geld eerst via het Provinciefonds van het Rijk heeft gekregen.

De heer SMIDT antwoordt dat de bijdrage aan de provincie voor de nationale parken niet altijd via het Provinciefonds liep, maar via een aparte geormerkte bijdrage rechtstreeks via het Ministerie van LNV aan de provincie.

Mevrouw EDELENBOSCH antwoordt dat een uitzondering geldt voor de personeelskosten, want dat loopt via het Provinciefonds. Zij zal dit echter nog voor de VVD-fractie op papier zetten. GroenLinks is tevreden over het gebiedsgericht beleid. Het college zal er alles aan doen om cofinanciering te regelen van alle partners en dat is de provincie ook opgedragen omdat er wordt geprobeerd om zo snel mogelijk iets met het ILG te doen, want daar moet iedereen zijn deel aan bijdragen. Het streepje verbaast haar dan ook, maar zij heeft ook geprobeerd de begroting te lezen en heeft de uiteindelijke definitieve versie iets minder zorgvuldig nagezien. De heer Slagter vraagt hoe het college de natuur- en milieueducatie (NME) ziet. Dat is een zorg, want op één of twee gemeenten na hebben alle gemeenten nu het schoolnetwerk vanwege de NME. Daar is de provincie landelijk een voorbeeld in, want er wordt landelijk heel veel verwezen naar hoe het hier gaat. De gemeenten moeten natuurlijk nog prioriteren en als zij straks vanwege het succes in de krapte zitten en moeten schrappen, dan is er natuurlijk nog een mogelijkheid om via vernieuwende projecten door middel van het autonome budget en ASV subsidie aan te vragen. Spreekster hoopt niet dat dit nodig is en zal proberen Westerveld weer zover te krijgen, want deze gemeente heeft zich er helemaal uit teruggetrokken. Het is niet te begrijpen dat een gemeente die bijna volledig op toerisme en natuur draait en twee nationale parken herbergt, dat niet als motor gebruikt om de jeugd van NME te voorzien. Iedere gemeente maakt echter de afweging over de eigen begroting. Over de samenwerking merkt zij op dat het college niet anders doet dan samenwerking stimuleren in het eerste project wat hier staat, wat betekent dat agrariërs worden gestimuleerd om te kijken of er met een paar andere boeren uit de omgeving kan worden aangehaakt aan andere ontwikkelingen in de omgeving, om zodoende verbreding te zoeken. Spreekster hoopt dat daar een goed resultaat uitkomt.

De heer HAIKENS merkt op dat dit laatste ook in het gesprek met het DAJK aan de orde is geweest. De gedeputeerde heeft daarop geantwoord dat dit morgen in het college komt en hij neemt ook aan dat dit aspect daar ook onderdeel van is. Hij wacht dit dan wel af.

Mevrouw EDELENBOSCH antwoordt ten aanzien van de streefwaarden op pagina 118 dat dit wat ingewikkeld is, omdat er wordt gesproken over hectares, kilometers en projecten. Die tien die er worden genoemd gaan over projecten en deze worden dan weer gekwantificeerd in kilometers en hectares. Het staat er wel dubbelop.

Mevrouw HAARSMA antwoordt dat de heer Slagter heeft gevraagd naar de woonplannen en de toetsing van die plannen. De commissie heeft kunnen lezen dat zo langzamerhand de woonplannen bij het college binnenkomen en dat er wordt gewerkt aan het bestuderen en analyseren van die plannen. Het spreekt voor zich dat zij binnenkort met de verschillende gemeenten een gesprek zal hebben over het woonplan. Het woord toetsing vindt zij toch hier en daar wat zwaar. Zij gaat ervan uit dat zij overeenstemming zal bereiken met de gemeenten en dan vooral als het gaat om woningbouwafspraken en over wonen, welzijn, zorg en starters op de woningmarkt. Dat hele rijtje zal bij langs worden gegaan en het ligt voor de hand dat de brieven die richting de gemeenten zullen gaan bij de commissie langs zullen komen, zodat de commissie weet welke afspraken er met de gemeenten zijn gemaakt. Ook is gevraagd naar de stand van zaken met betrekking tot de aanjager van de woningbouw. Spreekster neemt aan dat dit gaat om de heer Buursink in het kader van wonen, welzijn en zorg. Als het goed is, is een rapportage naar de commissie onderweg. Het komt erop neer dat de heer Buursink een stuurgroep heeft geïnstal-

leerd. Naar aanleiding van de conferentie bleek dat de gemeenten graag wilden dat alle partijen aan tafel zouden zitten, waaronder dus ook de marktpartijen. Dat heeft zijn beslag gekregen en deze stuurgroep is intensief in overleg met de verschillende gemeenten. De afspraak is nu zodanig dat de gemeenten hebben aangegeven in regionaal verband deze taak op en aan te willen pakken. Dat resulteert erin dat dit eind december 2005 zal worden bevestigd door middel van de ondertekening van een contract met de desbetreffende regio's. Binnenkort zal de commissie daarover een rapportage ontvangen. Ook is gevraagd naar de uitvoering van een onderzoek naar de bedrijventerreinen. De staten hebben daar in april een brief over gekregen. Die brief is hier als ingekomen stuk binnengekomen en daar is verder niet op gereageerd. De provincie heeft in 2003 een onderzoek naar de herstructurering en herinrichting van bedrijventerreinen verricht. Dat heeft met name in het stedelijk gebied het een en ander opgeleverd. In het landelijk gebied was geen initiatief te verwachten om op korte termijn zowel qua herinrichting als herstructurering van de bedrijventerreinen aan de slag te gaan. Daardoor heeft de provincie gezegd dat dit nu ook niet opgepakt hoeft te worden. Daar komt bij dat het Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (VROM) jaarlijks een onderzoek vraagt van de gemeenten hoe het staat met de actualiteit van de bedrijventerreinen. Zo zijn er de initiatieven die de provincie en de gemeenten op dit terrein nemen in het stedelijk gebied, zoals het Bako-terrein in Emmen en Holwerd in Coevorden, er is een aanvraag voor Kompasubsidie voor de oevers A en B en met Hoogeveen wordt er over industrieterrein De Wieken gesproken. Daarnaast worden ook in preventieve zin maatregelen genomen. Zo maakt de provincie werk van parkmanagement en er zijn goede initiatieven op dit punt. Als dit allemaal bij elkaar wordt opgeteld, dan betekent dit dat er het nodige wordt gedaan als het gaat om deze problematiek. Verder is gevraagd naar de woningbouwmonitor. Deze is op een haar na gevuld, zij heeft hem gezien en zij heeft hier en daar ruggespraak gehad met deze of gene over de overzichtelijkheid en inzichtelijkheid van de monitor. Er wordt dus nog aan gewerkt om dit vorm en inhoud te geven.

Ten aanzien van de VAC merkt zij op dat deze vooral voor gemeenten heel belangrijk is. Bij ieder bestemmingsplan komt de VAC in beeld om gemeenten te adviseren, dus indirect komt dit ook weer bij de provincie terug.

De heer PETERS vraagt hoe vaak deze commissie daadwerkelijk een advies heeft uitgebracht.

Mevrouw HAARSMA antwoordt dat het VAC advies uitbrengt aan de gemeenten als het gaat om een bestemmingsplan, een woonplan en dat soort zaken. Zij weet niet direct aan te geven hoe vaak deze commissie advies heeft uitgebracht, maar als het goed is komen deze adviezen via het bestemmingsplan weer terug bij de provincie. De gemeentelijke vrouwenadviescommissies horen bij de overkoepelende provinciale VAC. Deze commissies hebben regelmatig overleg met elkaar over waar zij mee bezig zijn en wat zij belangrijk vinden. Spreekster heeft de gemeentelijke vrouwenadviescommissies onlangs ook kunnen toespreken over wat de provincie belangrijk vindt als er een gemeentelijk bestemmingsplan wordt ingediend. Ook heeft zij af en toe contact met de overkoepelende VAC en nog vorig jaar heeft zij een uitvoerig gesprek met de VAC gehad. Zij heeft niet dagelijks advies van de VAC op het bureau liggen, want dat gaat via de gemeentelijke vrouwenadviescommissies.

De heer PETERS vraagt of dit een slapende commissie is, of is dit een commissie waar de gedeputeerde regelmatig contact mee heeft en gebruik van maakt?

Mevrouw HAARSMA antwoordt dat de VAC de gemeentelijke vrouwenadviescommissies stimuleert en initieert. Vervolgens pakt de VAC themagewijs allerlei zaken op die ook landelijk spelen, dus ook in deze provincie. De vrouwenadviescommissies zijn er ten behoeve van de gemeenten.

Er is het nodige gesproken over de inzichtelijkheid van zaken die haar portefeuille aangaan en het Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing (ISV) in relatie tot stedelijke ontwikkeling. Zij gaat graag met de suggesties van deze commissie verder en hoopt dat dit volgend jaar beter op papier staat. Als het gaat om de inzichtelijkheid van het hele ISV-gebeuren, dan zal zij dat op korte termijn aan de commissie doen toekomen.

De heer SMIDT constateert dat vorig jaar ook opmerkingen zijn gemaakt over deze portefeuille en de meetbaarheid van de prestaties. Toen is hetzelfde beloofd en nu constateert hij daar niks van terug te zien.

Mevrouw HAARSMA antwoordt dat de heer Smidt daar gelijk in heeft, maar nu is een en ander tot uitvoering gekomen. Het Fonds flexibel beleid is ook tot stand gekomen, waarmee voor de stedelijke ontwikkeling een budget beschikbaar is gekomen. Dat is helaas niet helder genoeg en daar heeft de heer Smidt volstrekt gelijk in. Het was echter te kort dag om dat nog goed uit te kunnen splitsen. Zij zegt de commissie echter toe om dit de commissie zo snel mogelijk separaat te doen toekomen, zo mogelijk voor de vaststelling van de begroting.

Mevrouw KLIP constateert dat de heer Heetebrij heeft gevraagd naar betere afspraken met betrekking tot monitoring. Daarbij gaat het onder anderen over betere afspraken tussen provincie en Rijk. De meetings voor provincie en Rijk komen nu bij TNO in één systeem terecht. Ten aanzien van de fysieke infrastructuur wordt er gekeken of er nog meer peilpunten geplaatst moeten worden. De vraag is vervolgens hoe die gegevens worden verwerkt, zodat onderzoekers daar daadwerkelijk iets aan hebben. Daarbij heeft zij het over het grondwatermodel Noord-Nederland, waarover in de vorige commissievergadering uitvoerig gesproken is. Daarbij ontwikkelen de vier noordelijke provincies, de inliggende waterschappen en waterleidingmaatschappijen, samen met TNO, een programma, zodat daadwerkelijk de gegevens die eruit worden gehaald kunnen worden gebruikt. De inrichting van het meetnetwerk zal vrij snel klaar zijn, maar dat grondwatermodel is waarschijnlijk pas in de tweede helft van volgend jaar klaar. De heren Baas en Slagter hebben iets gezegd over het LED-traject en de grootte van de bestuurlijke druk die de provincie daarop kan uitoefenen. Die druk wordt optimaal gebruikt, maar er is natuurlijk een grens. Er zijn afspraken gemaakt dat de besparing die werd gerealiseerd door het gemeenschappelijk aanbesteden van energie-inkoop gebruikt zal worden om in andere duurzaamheidstrajecten ingezet te worden en helaas constateert zij dat heel veel gemeenten dit in deze tijden van nood als besparing in hun begroting inboeken en maar een beperkt aantal gemeenten financiert daarmee een of twee projecten. Die druk blijft er en eens per zes weken brengt spreekster dit in in het portefeuillehouderoverleg van de Vereniging van Drentse Gemeenten. Tegen deze achtergrond zal de commissie in de Contourennota energiebeleid, die morgen op tafel van het college ligt en naar verwachting in november in deze commissie aan de orde zal komen, een zinsnede zien waarin het college criteria vastlegt op basis waarvan projecten worden gesubsidieerd en één van die criteria is dat de provincie beter zelf sturing kan geven, zodat betere effecten kunnen worden bereikt. Meer dan het opbouwen van optimale bestuurlijke druk is in het huidige traject niet mogelijk.

De heer Smit heeft het over duurzaamheidsontwikkeling en de emissie van CO₂. Het staat er niet helemaal duidelijk. De CO₂ emissies worden via een bepaalde verdeelsleutel vertaald naar de provincie Drenthe. Het zijn dus landelijke meetcijfers. Waar de heer Smit 5,2 megaton in 1998 ziet staan bij de nulmeting, dan is dat in principe het niveau dat de provincie volgens Kyoto-normen in 2010 zou moeten halen. De actuele emissie in 1998 was 3,7 megaton. De doelstelling van Kyoto is dat in 2010 6% reductie moet zijn gerealiseerd ten opzichte van 1990. Dat is echter niet de emissie van 1990, maar dat is de emissie vanaf 1990 als er niets aan gedaan zou worden. Dat komt uitvoerig naar voren in de Contourennota energiebeleid, maar het betekent dat de provincie ongeveer 5,1 megaton zou moeten hebben in 2010. Dat heeft de provincie in principe nu al bereikt, dus 0,5 megaton reductie zal de provincie niet gaan halen. Wel is het zo dat de landelijke Kyoto-reductiedoelstellingen gehaald zullen worden, want Drenthe is hier niet uniek in, maar dit komt omdat er landelijk emissierechten worden gekocht. De commissie heeft daar de laatste tijd uitvoerig over kunnen lezen. Dat de provincie haar uiterste best doet om daar flink in de buurt te komen, hoopt zij de volgende keer in deze commissie te kunnen bespreken. De heer Kuiper mist voldoende aandacht voor de kwaliteit van het water. Dat klopt, maar dat gaat via een stijgende lijn in de komende jaren omhoog, want de Kaderrichtlijn water bevindt zich nu nog in een uitermate ingewikkelde beleidsmatige discussie. Voor de vakantie is er een introductie over deze kader-richtlijn geweest in het kader van de voortgangsreportage in de ontvangsthuis van het provinciehuis,

voorafgaand aan een vergadering van deze commissie. De chemische toestand is nog vrij simpel, maar de discussie die hierover wordt gevoerd is vooral nog landelijk, hoewel deze wel van onderop worden gevoed vanuit de regionale bestuurlijke overleggen. In Drenthe zijn dat er drie en de aandacht voor die kwaliteit is nu nog voornamelijk beleidsmatig, maar substantieel gaat die aandacht omhoog wanneer daadwerkelijk zal worden gesproken over de doelen die de provincie wil bereiken.

De heer KUIPER twijfelt niet aan de intenties, want die zijn ook al wel gebleken. Ook afgelopen vrijdag is hierover in het verband van het Drents Europa Netwerk een goede discussie over gevoerd. Hij vraagt zich alleen af waarom het college dit niet opschrijft. De discussie is weliswaar ingewikkeld, maar door het op te schrijven wordt de inzichtelijkheid voor statenleden vergroot.

Mevrouw KLIP zal deze suggestie meenemen. De begroting is echter al een lijvig boekwerk en vooral is er al veel gesproken over de Kaderrichtlijn water.

De heer KUIPER stelt dit al voor de vierde keer aan de orde en krijgt steeds vanachter de tafel van het college een toezegging, namelijk dat het de volgende keer helderder zal worden verwoord. Hij vraagt nogmaals om op te schrijven wat de gedeputeerde zojuist heeft verklaard.

Mevrouw KLIP merkt op dat zij ervan uitgaat dat commissieleden bij het lezen van de begroting een soort van basiskennis in het achterhoofd hebben, zodat niet alles in de begroting hoeft te worden opgeschreven. De opmerking van de heer Kuiper wordt echter serieus genomen en zij zal ernaar streven dit de volgende keer duidelijker neer te zetten. Waar ook al vaker aandacht voor is gevraagd is de externe integratie van duurzaamheid en milieu bij beleidsstukken. Spreekster heeft een aantal maanden geleden toegezegd dat dit zou komen en dat is aan te treffen als een van de actiepunten in de volgende commissievergadering.

TWEEDE TERMIJN

De heer SLAGTER had nog een vraag gesteld over fijnstof.

Mevrouw BERKMAN had nog een vraag gesteld over pagina 36 en dat er nog kansen voor dit college liggen in de Reserve verkeer- en vervoersbeleid. Welke kansen worden hiermee bedoeld?

De heer HAIKENS had nog een vraag over het beton- en metselzandgebeuren. Het gaat hem er niet om om in 2012 een streep door dit gebeuren te zetten, maar het gaat hem erom dat er slim wordt omgegaan met de huidige locaties. Hij vraagt om daar dus wat creatief mee om te gaan, zodat toch een bepaalde milieuwens gehaald kan worden.

De heer PETERS dankt het college voor de uitgebreide beantwoording. Hij komt terug op het punt van de robuuste verbindingzones. In fase I zit het Hunzedal en er zijn afspraken met het Rijk gemaakt dat daar geld voor beschikbaar komt. Over de tweede fase zijn geen afspraken gemaakt. Betekent dat dan dat Zuidwolde voorlopig niet aan snee is? Het staat namelijk wel in het POP genoemd en ook de landinrichtingscommissies zijn gevraagd om er rekening mee te houden. Wat is er nu concreet op dit moment aan de orde?

Mevrouw EDELENBOSCH antwoordt dat het college overal creatief mee omgaat, want als kan worden voorkomen dat er kapitaalvernietiging plaatsvindt of dat er anders mee om kan worden gegaan, dan zal het college dat niet laten. Wel is er provinciaal beleid over de ontgronding afgesproken, waarvan uiteindelijk is gezegd dat er na 2013 geen zandwinning meer plaats zal vinden in de EHS en er is een afspraak gemaakt dat er één zandput in Zuidwest-Drenthe zal bestaan. Het hangt nu af van wanneer de toegankelijkheid van die zandput is geregeld of de provincie voor een uitzondering of enige coulance in Gasselte nog creatief moet zijn. Zo helder wil zij dat ook formuleren. Ten aanzien van de robuuste ver-

bindingszones antwoordt zij dat nu aan de eerste fase wordt gewerkt, terwijl de tweede fase in 2008 wordt gepland. Er is dus ook geld voor toegezegd, dus is het niet zo dat er geen geld voor is. De provincie heeft aangegeven dat er op dit moment niet aan wordt gewerkt voor zover het buiten de landinrichtingscommissies in Zuidwolde ligt. Daar zijn namelijk wel afspraken over gemaakt, want zij gaan natuurlijk plannen maken en die moeten niet contraproductief werken. Erger nog, er moet zelfs worden geprobeerd om er voordelen mee te behalen als er in de toedeling iets te regelen is door dit geld naar voren te halen. Het college zorgt dus niet dat er onomkeerbare zaken voor de tweede fase gebeuren.

Mevrouw KLIP antwoordt dat de onderzoeksopzet met betrekking tot het fijnstof gereed is en het onderzoek wordt nog dit jaar aanbesteed. Daarbij komt het punt dat er nog vragen liggen van VVD en PvdA waarvoor eerst uitstel van beantwoording is gevraagd. Aan de beantwoording wordt nu gewerkt, dus die kan de commissie ook binnen afzienbare tijd tegemoet zien.

De heer SWIERSTRA antwoordt met betrekking tot het punt van de ontwikkelingen en knelpunten op pagina 36, dat dit slaat op de beschrijving van de doelstellingen en indicatoren op pagina 35, waar op hoofdlijnen allerlei mogelijke doelstellingen ten aanzien van de inrichting van wegen, verkeersveiligheid, ecologische hoofdstructuur en dergelijke genoemd staan. Juist doordat de staten een investeringsimpuls voor verkeer en vervoer hebben via de Reserve verkeer en vervoer, ligt er een kans om ook die zaken die de provincie wenst op te pakken en tot uitvoering te brengen. Dat doet het college dan ook.

De VOORZITTER concludeert dat dit stuk als B-stuk zal worden behandeld in de komende Statenvergadering.

12. Sluiting

De VOORZITTER sluit de vergadering om 13:50 uur.

Vastgesteld in de vergadering van de Statencommissie Omgevingsbeleid van 21 november 2005.

, voorzitter

, commissiegriffier

TOEZEGGINGEN

gedaan in de vergadering van de Statencommissie Omgevingsbeleid, gehouden op 17 oktober 2005 in het provinciehuis te Assen.

Pagina

- 8 Mevrouw KLIP antwoordt nogmaals dat ook het stedelijk gebied onder de werking van het Kader GGOR valt en als dat anders is, zij daar op terug zal komen in het verslag.
- 13 Mevrouw KLIP zegt toe dat zodra het Alterra-rapport binnen is dit wordt doorgestuurd naar de Statencommissie Cultuur en Welzijn.
- 37 Mevrouw EDELENBOSCH zegt toe de commissie een stuk toe te sturen over de kosten van de nationale parken.
- 40 Mevrouw HAARSMA zegt toe om de commissie zo mogelijk nog voor de vaststelling van de begroting een overzicht met betrekking tot het ISV en de overige budgetten die beschikbaar zijn ten behoeve van haar portefeuille, te doen toekomen.
- 42 Mevrouw KLIP zegt toe dat de antwoorden op de vragen van VVD en PvdA over fijnstof binnen afzienbare tijd naar de Statencommissie Cultuur en Welzijn worden opgestuurd.

HW